

Fokus barn och unga

Årsplan och mål för Västerås stad

2024

Innehållsförteckning	
Fokus barn och unga	3
Budget 2024 och planering 2025–2027	5
Investeringsplan	14
Västeråsmajoritetens satsningar under 2024	20
Särskilda uppdrag till nämnder	20
Politisk viljeinriktning 2024–2027	22
Nämndernas ansvarsområde, mål och ekonomiska ramar	24
Efterlevnad ekonomiska mål – Västerås stad	60
Ekonomiskt läge i Västerås stad 2023	62
Befolkningsutveckling, bostadsbyggande och arbetsmarknad	63
Så här styrs Västerås stad	66
Bolag och kommunalförbund i koncernen	67
Finansiella rapporter och tabeller	72

Fokus barn och unga

Sedan Västeråsmajoriteten bildades efter valet 2022 har vi arbetat målmedvetet för att stärka Västerås och förbättra vardagen för västeråsarna. Vi har särskilt inriktat oss på det förebyggande arbetet för att ingjuta framtidstro och skapa trygghet. Ett antal initiativ har satt detta i rörelse, till exempel mer kultur och idrott i bostadsområden, fler feriepraktikplatser och införandet av ett sommarlovskort på bussarna för barn och unga.

I vår andra årsplan förstärks dessa satsningar och vi ökar även takten i kommunens klimatarbete. I våras var vi stolta över att presentera klimatinvesteringar för 27 miljoner kronor. I denna årsplan lägger vi till fler åtgärder, såsom fler rabattkort i kollektivtrafiken, fler solceller på kommunala fastigheter och investeringar i gång- och cykelbanor i hela kommunen.

Vi är medvetna om att detta budgetår är utmanande, präglad av hög inflation och stigande räntor. Men i svåra tider är det desto viktigare att vi riktar vår uppmärksamhet på framtiden och i synnerhet på barn och unga. Därför är vår absoluta prioritet att freda de pedagogiska nämnderna från besparingar. En välfungerande förskola och skola lägger grunden för arbetslivet och är avgörande för att alla barn och unga ska kunna lyckas och känna framtidstro.

En annan grupp som vi vill värna är Västerås stads medarbetare. När kommunens medarbetare känner trygghet och arbetsro är kvaliteten i våra verksamheter som allra högst. Vi ger därför full pris- och lönekompensation till alla nämnder.

Även om den ekonomiska osäkerheten är stor vill vi understryka att Västerås står väl rustad jämfört med många andra kommuner. Detta gör att vi kan fortsätta utveckla kommunen även nu när byggtakten bromsas in. I år har företrädare för Västeråsmajoriteten bland annat satt spaden i marken för en ny skola i Skultuna och en ny förskola i Gotö. Nyligen fattade vi ett historiskt beslut om att bygga ett nytt och ändamålsenligt resecentrum som möter västeråsarnas behov av kollektivtrafik både på kort och lång sikt.

En nyhet i denna årsplan är att Västeråsmajoritetens övergripande mål för mandatperioden och nämndernas mål är inkluderade. Bakgrunden är att Västerås stad har en ny tillitsbaserad styrmodell och vi är övertygade om att den kommer att tjäna kommunen väl. Det blir tydligare vilka ambitioner den politiska majoriteten har samtidigt som medarbetarnas kompetens tas bättre om hand.

Utöver tillit är samverkan ett ledord för oss i Västeråsmajoriteten. Vi har knutit närmare band till civilsamhället under vårt första år och det arbetet kommer att utvecklas ännu mer. Kommunens närmast unika samverkan med polisen i brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor har uppmärksammats nationellt. Med denna årsplan utvidgar vi även samarbetet med näringslivet,

bland annat genom att öronmärka pengar för att stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad. Genom det landsbygdsråd som är på väg att etableras arbetar vi dessutom för att säkerställa landsbygdsperspektivet i den kommunala organisationen. Det är bara när vi arbetar tillsammans för Västerås som hela kommunen blomstrar.

Staffan Jansson (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Amanda Grönlund (KD)

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

Vicki Skure-Eriksson (C)

Kommunalråd

Anna Maria Romlid (V)

Kommunalråd

Budget 2024 och planering 2025–2027

Omvärld och ekonomiskt läge

Västerås stad har de senaste åren haft goda resultat och kommunens finansiella ställning är stark. Näringslivet tror på Västerås, vilket speglas i flera stora investeringar i kommunen, och planerna för ett nytt, modernt resecentrum fortgår. Västerås stad investerar totalt drygt 7,3 miljarder kronor i kommunen under de kommande fem åren.

Samtidigt befinner sig Västerås, tillsammans med övriga kommunsverige, just nu i ett svårt ekonomiskt läge. Utvecklingen för svensk inflation medför att Riksbanken kan behöva hålla fast vid en högre ränta under en längre tid än tidigare förväntat. I de senaste prognoserna ser lågkonjunkturen ut att bli djupare och mer utdragen och därmed en svagare BNP-utveckling. Inflationen förväntas återgå till Riksbankens mål om 2 procent under slutet av 2024.

Den höga inflationen ger ökade kostnader för kommunerna på samma sätt som för hushållen, exempelvis genom dyrare matpriser, högre hyror och stigande räntor. Inflationen riskerar dessutom att försvaga arbetsmarknaden, även om den just nu verkar vara oväntat motståndskraftig. Om så sker riskerar skatteintäkterna att försvagas. Kommunerna riskerar då att få mindre pengar att röra sig med och verksamheterna blir därmed svårare att finansiera.

Västeråsmajoritetens årsplan för 2024 präglas med anledning av det svåra ekonomiska nuläget och den osäkra ekonomiska utvecklingen av ansvarsfulla åtgärder och tuffa prioriteringar.

En budget för barn och unga

Den enskilt viktigaste prioriteringen i årsplanen för 2024 är barn och unga. I ett svårt ekonomiskt läge väljer Västeråsmajoriteten att lägga fokus på Västerås framtid. Prioriteringen ligger i linje med den politiska viljeinriktningen för mandatperioden, där ett av de övergripande målen är att öka möjligheterna till stöd och lärande för att alla barn och unga ska lyckas och känna framtidstro.

Forskning visar att en lyckad skolgång med fullföljd grund- och gymnasieskola är en mycket viktig framgångsfaktor för att man ska lyckas senare i livet. Förskolan och skolan är alltså central i arbetet med barn och unga. Därför fredas de pedagogiska nämnderna, det vill säga förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden, samt Skultuna kommunaldelsnämnds skoldel från besparingskrav. Totalt tillför majoriteten drygt 340 miljoner kronor till förskola och skola i Västerås. Den tidigare prioriteringen av NPF-säkring av kommunens skolor fortsätter även under 2024.

Att känna sig trygg är en förutsättning för att känna framtidstro och för att fler ska uppleva att Västerås är en kommun som man vill bo och leva i. Därför fortsätter Västeråsmajoritetens tidigare trygghetsåtgärder och förstärks även inom vissa områden. Den utvärderade och goda samverkan med polisen kvarstår. Kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förbyggande får utökade resurser för trygghetsåtgärder riktade mot barn och unga, med fokus på de västra stadsdelarna. Medel tillskjuts även för att öka antalet feriepraktikplatser för unga i åldern 13–15 år från 250 till 500 platser.

De höga klimatambitionerna står fast, med en utveckling och ökning av det hållbara resandet i hela kommunen i fokus. Åtgärder på ökad tillgänglighet och framkomlighet i kollektivtrafiken som utlovades efter valet fortskrider. Sommarlovskort kvarstår och pensionärskort, fria resor för personer inom daglig verksamhet, 40-resorkort och 3 timmars övergång ska införas. En utredning om hur skolskjutsar kan växlas mot ökad kollektivtrafik ska också genomföras och en cykelstrategi för hela kommunen ska tas fram. 10 miljoner kronor avsätts också till en särskild solcellsåtgärder på kommunala byggnader. Miljö- och konsumentnämnden undantas från effektiviseringskrav och får dessutom ökade medel för miljöarbete och för att motverka välfärdsbrott.

Kommunen ska vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare, därför ges full pris- och lönekompensation till stadens anställda för att säkerställa att de kompenseras under detta tuffa år.

Hela kommunen ska leva och utvecklas. Landsbygdsrådets arbete för att säkerställa landsbygdsperspektivet i den kommunala organisationen är därför centralt. Medel tillförs även för att stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad och sommargågatan på Vasagatan återupptas för ett mer levande city.

Kommunalförbunden Västmanlands teater, Västmanlandsmusiken och Räddningstjänsten Mälardalen, undantas från effektiviseringskrav. Det gäller även valnämnden med anledning av valet till Europaparlamentet våren 2024.

I ett svårt ekonomiskt läge är det viktigt att kommunens resurser används på ett ändamålsenligt sätt. Alla stadens nämnder får därför i uppdrag att, med ökat och utvecklat stöd från upphandlingsenheten, sänka inköpskostnaderna genom att säkerställa att nuvarande avtal efterföljs. Kommunstyrelsen uppdras att genomföra en besparing på konsulter i stadens verksamheter och får även i uppdrag att utöka arbetet med att söka extern finansiering och EU-medel. För att ha beredskap för att hantera oförutsedda kostnader avsätts medel i en kommungemensam reserv.

Äldrenämnden får en något mindre ramökning på grund av omställningen av Resmilans servicehus och Ängsgårdets nya äldreboende. Nämnden får samtidigt, tillsammans med fastighetsnämnden, i uppdrag att utreda framtidens äldreboende, som kommer ligga till grund för satsningar under kommande delar av mandatperioden. Nämnden för personer med funktionsnedsättning får ett lägre effektiviseringskrav än flera andra nämnder för att bättre kunna ge stöd åt och möta upp behoven hos en utsatt grupp.

I tekniska nämnden görs en indexjustering av kollektivtrafiktaxorna med totalt 6,7 procent. Kommunfullmäktige har sedan tidigare beslutat att en indexjustering ska genomföras varje år och att Region Västmanland, som sköter kollektivtrafiken åt kommunen, räknar fram den. Indexjusteringen ska kompensera för inflation och andra ökade kostnader, som dyrare bränslepriser, för kollektivtrafiken, som annars skulle kunna leda till indragna linjer och minskad turtäthet. Kostnadsökningen för befintlig trafik mellan 2023–2024 är drygt 25 procent. Västeråsmajoriteten genomför därav en ökning av taxorna som är betydligt lägre än kostnadsökningen, men kan samtidigt garantera att turtäthet och befintlig trafik bibehålls. Då ökade biljettpriser drabbar vissa hushåll och grupper hårdare än andra behålls och införs flera rabattkort. Nämnden genomför även en höjning av parkeringsavgifterna för att skapa balans mellan kollektivtrafiken och bilåkandet. Parkeringsavgifterna höjdes senast 2011.

Byggnadsnämnden får som enda nämnd en något minskad budgetram, men förväntas kunna säkra en ekonomi i balans med anledning av det inbromsade bostadsbyggandet.

Eftersom Västerås stad de senaste åren haft goda resultat och kommunens finansiella ställning står stark sätts resultatet till noll för att undvika ytterligare effektiviseringar som kan påverka stadens verksamheter negativt. Vidare tas en ökad utdelning om 90 miljoner kronor ut från Västerås Stadshus AB för att bland annat kunna täcka kostnadsökningen för pensionsavsättningarna, som för staden som helhet ligger på 27 procent mellan 2023–2024. Det är sammantaget inte önskvärt på sikt att kommunen budgeterar med ett nollresultat, men nödvändigt 2024 mot bakgrund av det exceptionellt tuffa ekonomiska läget. Sett över perioden 2020 till utgången av planperioden 2027 överensstämmer det genomsnittliga årliga resultatet med resultatmålet om 2,5 procent över tid.

Finansiering av kommunala verksamheten

Finansiering av den kommunala verksamheten utgörs av skatteintäkter, utjämning och generella bidrag via utjämningsystemet, riktade statsbidrag, taxor och avgifter samt finansnetto inklusive utdelning från Västerås Stadshus AB.

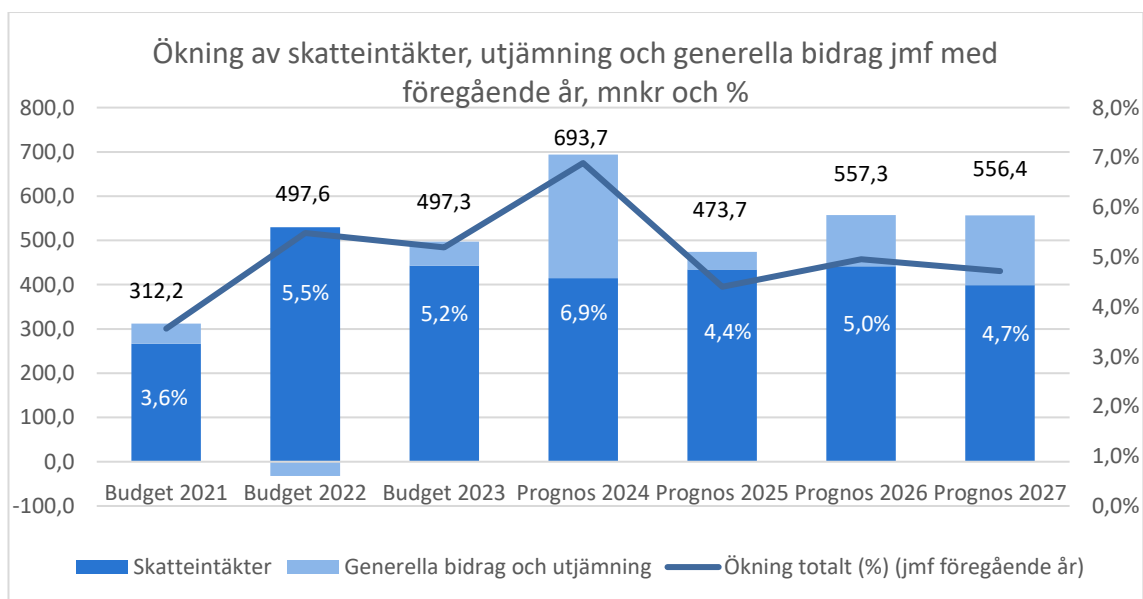
Skattesats

Budgetförslaget för 2024–2027 bygger på en oförändrad kommunal skattesats på 20,36 procent för Västerås.

Skatteprognos

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer (då hänsyn inte tas till kostnadsökningar). Anledningen till detta är bland annat att arbetsmarknaden är motståndskraftigare än förväntat med tanke på det ekonomiska läget, vilket gör att lönesumman utvecklas fortsatt starkt. Dessutom har inflationsutvecklingen en positiv effekt på skatteunderlaget genom att garantipensionerna ökar. En svagare arbetsmarknad är enligt senaste prognoserna att vänta under slutet av 2023 och under 2024 vilket kommer få en inbromsande effekt på skatteunderlaget. Trots denna goda nominella tillväxt så minskar köpkraften inför 2024 beroende på ökade priser och lönekostnader i välfärdsverksamheterna och där pensionskostnaderna ökat kraftigt i takt med inflationen. Köpkraften förväntas stärkas då inflationen och konjunkturen förutses återgå till mer normala nivåer under senare delen av 2024. Men då effekten på ekonomin kommer med viss eftersläpning så förväntas även 2025 bli ett tuffare ekonomiskt år än tidigare väntat. Konjunkturåterhämtningen tar fart först 2026.

Med anledning av den minskade köpkraft som möter välfärdssektorn under kommande år föreslår regeringen i sin budgetproposition att förstärka de generella bidragen till kommunerna med 7 miljarder kronor. För Västerås innebär det en ökning av skatter, utjämning och generella bidrag med 105,8 miljoner kronor inför 2024. Denna förstärkning ligger kvar i förslaget under hela budgetperioden. Övriga antaganden vilar på Sveriges kommuner och regioners (SKR) prognos från slutet av augusti.

Finansnetto

Västerås stads finansnetto består av utdelning från kommunala bolag, finansnetto från interbanken, ränta på pensionsavsättning och värdeförändring på placerade medel.

Budgeterat finansnetto för interbanken inklusive utdelning från kommunala bolag bedöms vara 175,6 miljoner kronor 2024. Efter det är bedömningen att resultatet sjunker i takt med den ökade egna belåningen som investeringsplanen och resultatnivåer för Västerås stad för med sig, samt minskad utdelning från de kommunala bolagen till en mer normal nivå. Ökade räntor för upplåning i kombination med ökat lånebehov för stadens egen räkning framåt minskar det finansiella utrymmet via interbanken.

Utöver detta finns räntekostnader via pensionsavsättningar samt räntekostnader för finansiell leasing motsvarande -133,1 mnkr. Räntekostnader för pensionsavsättningar ökar kraftigt under främst 2024 med anledning av den höga inflationstakten.

Utdelning från kommunala bolag

Västerås stads utdelning från Västerås stadshus AB beräknas till 145,0 miljoner kronor 2024 baserat på resultatet 2023 och ägardirektiv, en ökning med 90 miljoner kronor jämfört med budget 2023. Utdelningen delas ut efter Västerås stadshus AB bolagsstämma under 2024. Västerås stad beräknas även få en utdelning från Mälarhamnar AB motsvarande 0,4 miljoner kronor.

Utdelningen ökas kraftigt från Västerås Stadshus AB jämfört med föregående år. Den största delen av utdelningen sker genom uttag från Mälarenergi som inför 2023, via ägardirektiv, fått ett tillfälligt ökat krav om utdelning/koncernbidrag.

Västerås stad beräknas, vid sidan av ovan, att få en utdelning motsvarande 3,1 miljoner kronor från kultur- och asköviksfonden baserat på 75 procent av 2023 års utdelning. Kostnadsramen finns budgeterad inom den centrala budgeten men är ämnad för kulturnämnden samt tekniska nämnden under 2024.

Resultaträkning, mnkr	Budget 2024
Verksamhetens intäkter	2 408,3
Verksamhetens kostnader	-12 575,6
Avskrivningar	-645,3
Verksamhetens nettokostnad	-10 812,6
Skatteintäkter	8 686,5
Generella statsbidrag och utjämnning (not 1)	2 080,5
Verksamhetens resultat	-45,6
Finansiella intäkter (not 2)	587,1
Finansiella kostnader (not 3)	-541,5
Summa finansnetto	45,6
Resultat efter finansiella poster	0,0
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	0,0%

Tabell, Nämndernas driftsramar

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2023	Budget 2024	Förändring, mnkr	Förändring, %
Förskolenämnden	1 160,1	1 246,7	86,6	7,5%
Grundskolenämnden	2 408,4	2 596,5	188,1	7,8%
Utbildningsnämnden	896,6	960,5	63,9	7,1%
Skultuna kommundelsnämnd	140,7	147,8	7,1	5,0%
Äldrenämnden	1 857,9	1 901,2	43,3	2,3%
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	987,4	1 042,5	55,1	5,6%
Individ- och familjenämnden	690,0	747,5	57,5	8,3%
Arbetsmarknadsnämnden	374,2	388,1	13,9	3,7%
Överförmyndarnämnden	16,0	16,4	0,4	2,5%
Kulturnämnden	172,2	183,0	10,8	6,3%
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	327,5	354,9	27,4	8,4%
Tekniska nämnden	579,1	653,6	74,5	12,9%
Byggnadsnämnden	33,1	32,9	-0,2	-0,6%
Miljö- och konsumentnämnden	24,6	26,2	1,6	6,5%
Kommunstyrelsen	227,7	268,4	40,7	17,9%
Kommunrevisionen	4,9	5,0	0,1	2,0%
Valnämnden	2,3	7,1	4,8	208,7%
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0%
Delsumma nämnder	9 902,7	10 578,3	675,6	6,8%
Stadsgemensamma kostnader	145,5	234,3	88,8	61,0%
Verksamhetens nettokostnad	10 048,2	10 812,6	764,4	7,6%

Jämförelse med föregående år

Förändring jämfört med budget föregående år, mnkr	Budget 2024
Skatteintäktsökning	694
Finansnetto förändring (inkluderar utdelning)	70
Skatt och finansnetto	764
Kostnader	
Demografisk effekt	-19
Pris- och löneökning, inklusive pensionskostnader	-385
Effekt lönerörelse kommunal 2023	-19
Effektiviseringar	143
Tillkommande lokalkostnader (hyra och kapitalkostnader)	-138
Lokalkostnader, övrig drift	-91
Tidigare beslutade satsningar	14
Kollektivtrafik ökad kostnad	-62
Lagförändringar	-23
Politiska satsningar	-41
Lönesatsning för att nå "märket"	-70
Kommungemensam reserv	-7
Övrigt (netto)	-66
Summa kostnadsökning inklusive besparing	-764
Resultat	0
Resultat (% av skatt och utjämning)	0,0%

Pris och löneutveckling

Nämndernas ramar har räknats upp med bedömning av pris och löneutveckling inför de kommande åren. Inför 2024 är uppräknings av nettokostnaderna 4,1 procent och följer den kostnadsutveckling som SKR (Sveriges kommuner och regioner) också förmedlat via senaste uppdateringen (augusti) av deras PKV-index (prisutveckling i kommunal verksamhet).

Nedbrutet i olika beståndsdelar baseras uppräknings på följande antaganden:

- Arbetskraftskostnaderna (lönekostnader samt personalomkostnader) räknas upp med 4,5 procent. Lönekostnaderna räknas upp med 3,3 procent från april.
- Lokalkostnaderna indexeras med 6,0 procent, baserat på antagande om KPI utveckling i oktober. Detta innebär ca 4,6 procent i faktiskt kostnadsökning för de flesta nämnder då alla avtal inte indexeras varje år.
- Övriga kostnader ökar med 2,9 procent

- Obligatoriska tjänster som debiteras via kommunstyrelsen räknas upp med 4,1 procent då ovan uppräknings ökar kostnaderna på den intäktfinansierade delen av verksamheten.

I pris och löneuppräknings finns också en ramuppräknings hos berörda nämnder för kommunals lönerörelse 2023, då kostnaderna för lönerörelsen översteg tilldelningen i rambudget inför året. Ersättningen via pris och lön ska även täcka bidrag till friskolor.

Centrala budgetmedel finns för att kunna göra extra personalsatsningar under 2024. Detta ingår inte i pris och löneuppräknings utan fördelning till nämnderna sker under året när löneöversyner och andra personalstrategiska insatser är klara. Tillsammans med pris och löneuppräknings och den extra ramkompensationen för kommunals lönerörelse 2023 som redan finns i nämndernas ramar möter Västerås stad "märket" (personalsatsning om 7,4 procent på två år) under 2024.

Centrala budgetposter som har påverkan på nämnderna

- Centralt finns en avsättning för att nå "märket" på två år, denna budgetram ska täcka för löneöversyn inklusive andra personalstrategiska satsningar under 2024 som överstiger de 3,3 procent (från april) som nämndernas ramar räknats upp med. Internt bidrag från denna budgetpost sker under året när lönerevisionen och kostnadsökning per nämnd är känd. Märket motsvarar 7,4 procent på två år (2023–2024).
- Central budgetavsättning för ökad internhyra avser medel för att fastighet ska kunna räkna om befintliga hyror från funktionshyra till självkostnadshyror. Skolverksamheternas hyror är omräknade inför 2024, vilket förklarar att den centrala budgetavsättningen minskat.
- Garantiavsättning enligt beslut i kommunfullmäktige för SM-veckan finns budgeterad inom den centrala budgetramen. Budgetposten är en garanti för att evenemanget ska kunna genomföras och tillförs Nämnden för idrott, fritid och förebyggande om redan tilldelad ram inte räcker till. Nämnden ska försöka hitta extern finansiering för merkostnader så långt det går.
- Hamnen, baserat på investeringstakt, behöver anslagsfinansieras under kommande år. För att kostnaderna inte ska belasta fastighetsnämnden finns en central budget för att möta dessa kostnader.
- En budgetram finns avsatt centralt ämnad för fastighetsnämnden då ökad internränta från 1,5 procent till 2,5 procent inte går att ta ut via rullande hyresavtal. Avtalen skrivs med fem års intervall med hyresgästerna vilket gör att den höjda räntan inte finansieras via befintliga hyresavtal. För att fastighet inte ska behöva effektivisera hela denna kostnadsökning sätts en budgetpost av för att möta kostnaderna till viss del.

- En budgetavsättning för detaljplanekostnader finns i den centrala budgetramen inför kommande år. Denna är tänkt att täcka för kostnader som uppstår i projekt i tidiga skeden.
- Effektiviseringsuppdrag att minska på konsultkostnader budgeteras inom den centrala budgetramen. Uppdraget samordnas via stadsledningskontoret men kommer fördelas under året till berörda nämnder.
- En kostnad för utdelning via kulturfonden samt asköviksfonden budgeteras inom den centrala budgetramen. Detta för att kunna dela ut ett internt bidrag till kulturnämnden samt tekniska nämnden under kommande år.

Investeringsplan

Investeringsram 2024–2028

Kommunens investeringsbudget för de kommande fem åren kommer nästintill att halveras. Bakgrunden är det tuffa ekonomiska läget men även en förändrad demografi. Bland annat föds inte lika många barn som prognosticerat, vilket gör att behovet av förskolor och skolor minskar. Halveringen innebär att vissa planerade investeringar kommer att skjutas på framtiden. Allt planeras dock att genomföras på sikt och medel finns avsatta för att ta fram detaljplaner även för objekt som inte ligger inom perioden. Det gör att kommunen är väl förberedd när konjunkturen vänder.

Vi inför samtidigt en ny investeringsmodell med en femårsram, för att öka planerbarheten och förutsägbarheten för stadens nämnder. Den skapar också en flexibilitet för omprioritering inom ramen under planperioden. Den halverade investeringsbudgeten förväntas också öka upparbetsgraden, det vill säga att det som planeras också byggs. Effekten av den halverade budgeten är alltså inte nödvändigtvis att det i praktiken byggs hälften så mycket som det annars hade gjort.

Genom att skjuta på vissa investeringar frigörs drygt 100 miljoner kronor under planperioden 2024–2028 till driften, alltså de löpande kostnader som kommunen har i form av till exempel hyror och löner till lärare och personal i äldreomsorgen. Att investeringarna minskar bidrar till att framtida driftkostnader som skapas till följd av investeringarna, som till exempel el- och personalkostnader på ett äldreboende, hålls tillbaka. Lånebehovet minskar också, vilket håller räntekostnaderna nere. Sammantaget gör det att Västerås står bättre rustat inför kommande år.

Trots en halverad investeringsbudget kommer Västerås fortsätta växa och utvecklas. Västerås stad kommer att investera för drygt 5,4 miljarder kronor under de kommande fem åren. Till detta kommer investeringar inom mark och exploatering samt projekt Mälarporten (resentrum etapp 1). De projekt som redan är i gång, som de nya skolorna i Skultuna, Gäddeholm och på Vallby äng, fortsätter enligt plan. Projekt som Västeråsmajoriteten bedömer som strategiskt viktiga de kommande åren kommer också att genomföras. Här handlar det främst om att bygga ut och rusta upp skolor och förskolor, däribland Dingtunaskolan, Håkantorpskolan och Carlforsska gymnasiet.

Höjningen av Vedbobacken och den intilliggande dagvattendammen kommer också att genomföras. Dammen är en viktig miljöåtgärd för att kunna tillverka snö med dagvatten istället för dricksvatten. Dammen gör också att anläggningen blir snösäkrad, vilket möjliggör för fler öppettid dagar varje vintersäsong.

Flera objekt i Skultuna kommun del fortsätter enligt plan, däribland investeringarna i ishallen i Skultuna och Skultunabadet men också nya Persboskolan – Drömfabriken – och utbyggnaderna av Romfartuna förskola och skola.

Andra delar, däribland delar av Sätra, kommer att flyttas framåt i tiden. Anledningen är att inflyttningen till Västerås inte väntas bli lika stor som beräknat och att intresset bland tänkta byggherrar har svalnat med anledning av inflationen, som gett högre byggkostnader och räntor. När färre bostäder byggs minskar också behovet av kommunal verksamhet, som skolor och förskolor. Sätra kommer dock att bebyggas på sikt och de boende som redan planerat att flytta in lämnas inte därefter. En av de planerade förskolorna kommer att byggas och även närliggande Vallbyängsskolan.

Upprustningen av Stora torget skjuts på framtiden, då det bedöms som ett riskfyllt projekt under rådande ekonomiska läge. I stället kommer flertalet andra objekt prioriteras att genomföras enligt plan, däribland en gång- och cykelväg till Tortuna, upprustningar av lekplatser och parkområden i de västra stadsdelarna samt belysningsåtgärder i city. Underhåll och upprustning av bland annat Bruksleden, Ängsö och Elba kommer att genomföras, så att fler västeråsare ska kunna ta del av och vistas i kommunens friluftsområden. Även handlingsplan för Lögarängsområdet prioriteras, med bland annat omvandling av den befintliga grusparkeringen till en ändamålsenlig evenemangsyta.

När upprustningen av Stora torget senareläggs är det samtidigt viktigt att torget levandegörs och därför görs satsningar på sommartorg under hela planperioden.

Kommunen har även investeringar som hanteras av respektive nämnd. Här ingår bland annat underhåll av inventarier på skolor och förskolor samt anläggande av idrottsytor. Även denna budget är på totalen nästintill halverad, vilket delvis blir naturligt då inventarier till skolor som skjuts på framtiden inte behöver köpas in. Västeråsmajoriteten ser dock att ytterligare 100 miljoner kronor behöver återföras till dessa övriga investeringar. Fastighetsnämnden får därför i uppdrag att efter dialog med nämnderna ta fram ett förslag på en sådan fördelning. Inriktningen ska vara att medlen främst ska gå till investeringar avsedda för barn och unga.

Investeringsplanens femåriga perspektiv avser att förstärka långsiktigheten i planering och uppföljning och öka flexibiliteten över år för avsatta ramar. Uppföljning och återrapportering sker till kommunfullmäktige, bland annat i samband med årsredovisningen.

Inom den femåriga ramen för 2024–2028 är investeringsplanen framtung, främst på fastighetssidan, mycket utifrån att många större investeringar är pågående

eller beräknas startas under det kommande budgetåret. Till detta kommer inhyrningar av verksamhetslokaler, bland annat förskolor och äldreboenden.

Investeringsramarna för 2024–2028 fördelat på nämnderna visas i tabellen nedan.

Nämndernas investeringsramar, mnkr	Budget 2024–2028
Fastighetsnämnden	3 895,2
Tekniska nämnden	1 031,9
Kommunstyrelsen	52,5
Förskolenämnden	56,3
Grundskolenämnden	128,2
Utbildningsnämnden	46,0
Skultuna kommunaldelsnämnd	15,8
Äldrenämnden	29,0
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	5,8
Individ- och familjenämnden	4,3
Arbetsmarknadsnämnden	3,8
Kulturnämnden	39,0
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	93,5
Byggnadsnämnden	1,6
Miljö- och hälskyddsnämnden	2,0
Summa exkl. exploatering, mark och Mälarporten	5 404,9
Kommunstyrelsen, exploatering	1 042,0
Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	38,1
Kommunstyrelsen projekt Mälarporten – Inkomster samt Utgifter	826,8
Summa exploatering, mark och Mälarporten	1 906,9
SUMMA TOTALT	7 311,8

Fastighetsnämnden, investering per verksamhet, mnkr	Budget 2024–2028
Grundskola (inkl. Skultuna kommunaldelsnämnd)	2 102,5
Förskola (inkl. Skultuna kommunaldelsnämnd)	587,0
Gymnasieskola	178,0
Idrottsfastigheter (inkl. Skultuna kommunaldelsnämnd)	237,0
Kulturfastigheter	10,0
Boenden	221,3
Arbetsmarknadsnämnden	13,0
Övriga fastighetsinvesteringar	283,2
Hamnens utveckling	40,0
Extern hyra (ej skattefinansierad)	223,2
SUMMA INVESTERINGAR FASTIGHETSNAÄMNDEN	3 895,2

Växande investeringsbehov

Västerås stads investeringsbehov drivs till stor del av demografi och underhållsbehov i befintliga fastigheter och infrastruktur.

I prioriteringsarbetet har kommunens grunduppdrag varit en utgångspunkt, med skola, vård och omsorg i centrum samt att bibehålla värde och funktion i befintliga tillgångar genom underhåll. I fokus står även att kontinuerligt se över möjligheter till samordning inom och mellan verksamheter och att på andra sätt effektivisera lokalanvändningen.

De växande behoven av investeringar behöver vägas mot det ekonomiska utrymmet då genomförda investeringar innebär efterföljande kostnader under lång tid. Bedömningen av utrymmet baseras på god ekonomisk hushållning: kostnader och skulder ska inte flyttas över på kommande generationer.

Västerås stad har haft en ökad investeringstakt det senaste decenniet, från att ha legat under en halv miljard kronor per år till att de senaste fem åren haft en genomsnittlig investeringsvolym på cirka en miljard kronor per år. Förra året var investeringsutgifterna totalt 0,8 miljarder kronor och till detta kom motsvarande 0,2 miljarder kronor för nya inhyrningar som redovisas som finansiell leasing. Prognosen för investeringar 2023 är 1,4 miljarder kronor (årsprognos i augusti 2023).

Investeringsplanens innehåll

I investeringsramen för perioden 2024–2028 fortsätter skolverksamheten ha den största andelen av investeringarna. Behoven drivs av växande antal barn i skolåldern (6–18 år) samt att nya stadsdelar tillkommit senaste åren. Investeringar avser bland annat underhållsinvesteringar i ålderstigna och undermåliga fastigheter, nyinvesteringar antingen vid nya stadsdelar eller som ersättningsbyggnader. Till detta kommer inhyrningar av bland annat äldreboenden. Investeringsplanen inkluderar även infrastruktur, markförvärv och exploatering samt Mälarporten, etapp 1, nytt resecentrum som innefattar ett nytt stationsområde och stadsdelsutveckling.

Framtiden bortom den närmaste femårsperioden visar på ett fortsatt högt investeringstryck på främst skollokaler men även infrastruktur och idrottsanläggningar.

Driftskostnadskonsekvenser

Driftskostnadskonsekvensen i form av hyra eller kapitalkostnad infaller när investeringen är färdigställd och tas i bruk.

Kommunens driftskostnader i form av hyror och kapitalkostnader ökar som en följd av investeringsnivåerna. Ökningen beror också på att internräntan höjs med

en procentenhet till 2,5 procent 2024. Utöver de driftkostnader som genereras av investeringar tillkommer kostnader för inhyrningar av lokaler samt ökade kostnader till fristående utförare av skolverksamhet när Västerås stads kostnadsnivå ökar.

Sammantaget beräknas tillkommande hyres- och kapitalkostnader på cirka 520 miljoner kronor den närmaste femårsperioden och 500 miljoner kronor den följande femårsperioden, efter att avgående hyreskostnader har räknats från. Tillkommande kostnader 2024 påverkas främst av redan pågående projekt som beräknas aktiveras inom kort.

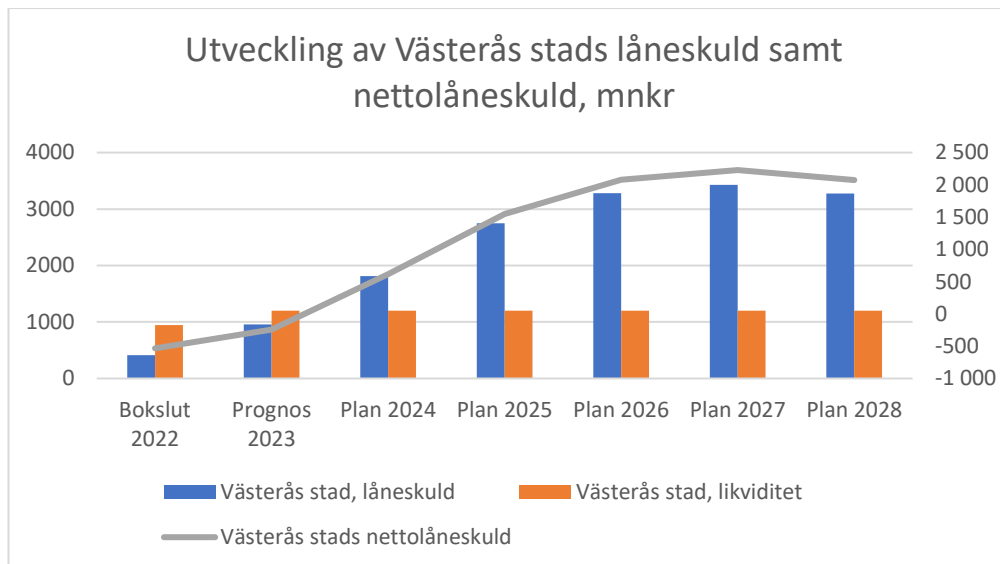
Vid ramkompensation till nämnderna tas hänsyn till eventuella hyresintäkter eller andra avgifter som gör att nämnden inte behöver ramkompensation för hela driftskostnaden som tillkommer. Reinvesteringar och underhållsinvesteringar som förnyar eller ersätter äldre befintliga inventarier eller system ersätts inte i ram.

I nämndernas ramar inför 2024 ingår kapitalkostnadskompensation för 2023 års extra investeringsram för miljö och närmiljöanpassning. Därtill har berörda nämnder kompenserats för ökade kostnader på redan lämnade hyresofferter som behövt räknas om efter besked att internräntan ökar från 1,5% till 2,5% inför 2024.

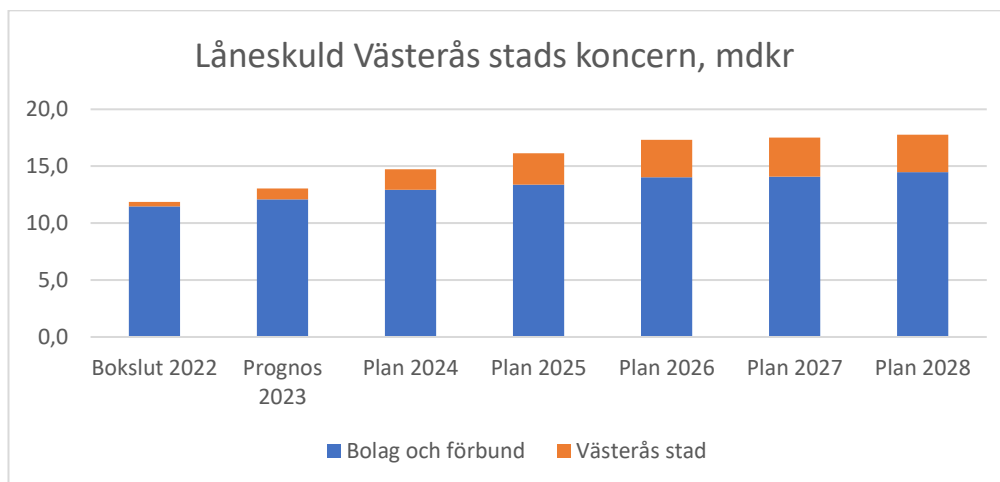
Äldrenämnden samt nämnden för personer med funktionsnedsättning behöver också kompensation för att kunna driftsätta nya boenden i takt med att verksamheten utökas. Utöver detta så kompenseras tekniska nämnden samt nämnden för idrott, fritid och förebyggande för utökade skötselytor då staden växer.

Lånebehovsutveckling

Västerås stad har ett lånebehov motsvarande 1 817 miljoner kronor under 2024. Räknas belånad likviditet bort så är nettolånebehovet 614 miljoner kronor, det baseras på låneskuldutveckling enligt likvidprognos 2023 (augusti) samt utvecklingen i denna årsplan. Det betyder att Västerås stad kommer behöva låna för att finansiera egna investeringar under 2024. I takt med ett ökat investeringsbehov och lägre resultat i början av perioden så är bedömningen att nettolåneskulden kommer öka under perioden men fortfarande uppfyller det uppsatta finansiella målet om maximalt 3 miljarder kronor.

Västerås stads låneskuld förväntas växa mer än övriga koncernen under den kommande planperioden, förutsatt bolagen och förbundens senaste beslutade tioårsplaner. Det påverkar stadens framtida finansnetto.

Låneramar inför 2024

Låneram för Västerås Stadshus AB behöver för år 2024 uppgå till 13 000 mnkr, för moderbolaget att löpande fördela inom Västerås Stadshus AB. Västerås stads totala upplåningsram för år 2024 behöver uppgå till 15 500 mnkr, i syfte att finansiera hela kommunkoncernen med kommunen, dess bolag och kommunalförbund.

Internränta

Internräntan höjs från 1,5% till 2,5% inför 2024.

Västeråsmajoritetens satsningar under 2024

På samma sätt som i Västeråsmajoriteten årsplan för 2023, så tillförs satsningar till de ordinarie nämndramarna. Pengarna tas ut som överskott från koncernen Västerås Stadshus AB och kommer ge ett utrymme på 40 miljoner kronor i politiska satsningar. Fördelningen sker inom områdena kollektivtrafik, trygghetsskapande åtgärder, feriepraktikplatser åt barn och för att stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad.

Kollektivtrafiken

- Fria resor för daglig verksamhet 2,0 miljoner kronor
- Fria resor för pensionärer 5,0 miljoner kronor
- 40-resorskort och 3 timmars övergång 11,0 miljoner kronor

Totalt 500 feriepraktikplatser för barn och unga

- Nämnden för idrott, fritid och förebyggande 2,0 miljoner kronor

Trygghetssatsning mot civilsamhället

- Kommunstyrelsen 5,0 miljoner kronor
- Kulturnämnden 5,0 miljoner kronor
- Nämnden för idrott, fritid och förebyggande 5,0 miljoner kronor

Stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad

- Kommunstyrelsen 5,0 miljoner kronor

40,0 miljoner kronor

Särskilda uppdrag till nämnder

I samband med årsplan 2024 lägger Västeråsmajoriteten enskilda och verksamhetspecifika uppdrag till olika nämnder. Dessa uppdrag ska genomföras och återrapporteras.

- **Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med byggnadsnämnden och tekniska nämnden ta fram en cykelstrategi för Västerås kommun. Strategin ska implementeras i arbetet med en ny översiktsplan.**
- **Tekniska nämnden får i uppdrag att tillsammans med grundskolenämnden, utbildningsnämnden, Skultuna kommunalnämnden och byggnadsnämnden utreda hur skolskjuts i så stor omfattning som möjligt kan växlas mot ökad kollektivtrafik. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport 2 för 2024.**

- **Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en samlad besparing om 15 miljoner kronor på konsulttjänster under 2024 i Västerås stads verksamheter.**
- **Samtliga Västerås stads nämnder får i uppdrag att sänka inköpskostnaderna genom att säkerställa att upphandlade avtal efterföljs. Den samlade besparingen ska uppgå till 40 miljoner kronor, med fördelning på nämnderna enligt årsplan 2024. Uppdraget ska återrapporteras samlat i samband med årsredovisning för 2024.**
- **Kommunstyrelsen får i uppdrag att utveckla upphandlingsenhetens stöd till nämnder och bolag inom Västerås stad för att uppnå en ökad avtalstrohet. Det ökade stödet ska vara implementerat under första tertialet 2024.**
- **Tekniska nämnden får i uppdrag att genomföra en tvåårig provperiod med gågata på Vasagatan genom Västerås City under grundskolans sommarlov 2024 och 2025. Direkt efter provperioden ska en utvärdering göras. Uppdraget ska delrapporteras efter varje sommarperiod och slutrapporteras till kommunfullmäktige senast i samband med årsredovisning för 2025.**
- **Äldrenämnden får i uppdrag att tillsammans med fastighetsnämnden utreda utformningen av framtidens äldreboenden. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige senast under det fjärde kvartalet 2025.**
- **Kommunstyrelsen får i uppdrag att utöka arbetet med och samordningen kring att söka EU-finansiering och annan extern finansiering. Uppdraget ska återrapporteras till kommunfullmäktige senast i samband med årsredovisning för 2024.**
- **Fastighetsnämnden får i uppdrag att efter dialog med övriga nämnder ta fram ett förslag på fördelning av 100 miljoner kronor i ospecificerade investeringar under perioden 2025–2028. Investeringsmedlen ska fördelas på övriga nämnder, utöver fastighetsnämnden, med fokus på barn och unga. Uppdraget att fördela medlen ska återrapporteras till kommunfullmäktige senast under det tredje kvartalet 2024.**

Politisk viljeinriktning 2024–2027

Västerås stads nya styrmodell innebär en övergång från en mer kontrollbaserad till en mer tillitsbaserad styrning. I praktiken betyder det att kommunen ska ha färre mål och fokusera mer på dialog, samverkan och helhetslösningar. Kort sagt: Mindre detaljstyrning och mer tillit.

För att säkerställa en tydlig styrning, där alla inom Västerås stad arbetar mot samma mål, fattar kommunfullmäktige beslut om en politisk viljeinriktning vid varje mandatperiod. I april togs ett första sådant beslut och Västeråsmajoritetens politiska viljeinriktning består denna mandatperiod av tolv övergripande mål uppdelade på tre fokusområden.

Dessa övergripande mål speglar vad de fyra partierna i Västeråsmajoriteten vill uppnå under mandatperioden. De har även en koppling till Västerås stads vision och Agenda 2030. Ett nyckelord som genomsyrar de övergripande målen är förflyttning - det är områden där majoriteten vill se en positiv utveckling. Under arbetet med denna årsplan har den politiska viljeinriktningen varit vägledande.

För att ytterligare förstärka styrningen, beslutar kommunfullmäktige även om nämndmål i samband med årsplanen. Detta gör kopplingen mellan politisk vilja, ekonomiska resurser, konkreta beslut och praktisk verksamhet ännu tydligare. Utgångspunkten är att varje nämnd ska ha mål som är kopplade till några av de tolv övergripande målen. På detta sätt konkretiseras den politiska viljeinriktningen och blir mätbar utifrån de olika nämndernas verksamheter. De nämndmål som presenteras i nästa kapitel har tagits fram i samverkan med berörda förvaltningar.

En jämlik, trygg och socialt hållbar kommun

Under perioden 2024–2027

A

ökar möjligheten till stöd och lärande för att alla barn och unga ska lyckas och känna framtidstro.

B

stärks kommunens förebyggande och trygghetsskapande arbete tillsammans med civilsamhället och näringslivet.

C

ökar tillgången till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv med fokus på de västra stadsdelarna.

- D** **skapas** bättre förutsättningar för att bygga bostäder och samhällsfastigheter mer kostnadseffektivt, hållbart och tillgängligt.

En klimatsmart och ekologiskt hållbar kommun

Under perioden 2024–2027

- E** **ökar** framkomligheten och tillgängligheten i gång-, cykel och kollektivtrafiken i hela kommunen.

- F** **främjas** stadsgrönka och andra ekosystemtjänster samtidigt som den biologiska mångfalden ökar.

- G** **skapas** mer jämlika förutsättningar för att leva hållbart.

- H** **minskar** Västerås stads fossilberoende för att bli en fossilfri kommunal organisation år 2030.

En kommun med hög sysselsättning, goda arbetsvillkor och ett starkt näringsliv

Under perioden 2024–2027

- I** **skapas** bättre förutsättningar för människor att komma i egen försörjning.

- J** **ökar** kommunens samverkan med utbildningsaktörer för att stärka arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

- K** **förbättras** arbetsmiljön och villkoren för stadens anställda för att höja verksamhetens kvalitet.

- L** **bidrar** kommunen till ett starkare och mer blomstrande näringsliv med fokus på små och medelstora företag.

Nämndernas ansvarsområde, mål och ekonomiska ramar

Förskolenämnden **A B I J K**

Ansvarsområde

Förskolenämnden ansvarar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen om förskola och pedagogisk omsorg med undantag för öppen förskola. Det innebär att nämnden är skolhuvudman för den kommunalt drivna verksamheten och att nämnden tilldelar alla förskolor och all pedagogisk omsorg bidrag på lika villkor samt är tillsynsmyndighet för den fristående verksamheten.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Enligt skollagen (1 kap. 4 §) ska alla barn och elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. För att alla barn och elever ska lyckas på sin kunskapsresa hela vägen fram till arbete eller vidare studier, är det viktigt att väcka en livslång lust att lära redan i förskolan. Förskolenämnden vill skapa bättre förutsättningar för alla barn att studera vidare i grundskola och gymnasiet, bland annat genom att stärka arbetet med språkutvecklande arbetsätt.

Under perioden 2024–2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen

Forskning visar att deltagande i förskolan har positiva effekter på barns utveckling och lärande på såväl kort som lång sikt. Barn som har gått i förskolan har bättre språkliga och kognitiva förutsättningar och når högre kunskapsresultat i grundskolan än barn som inte har gått i förskolan. Barn som har gått i förskola har också bättre språkliga och matematiska färdigheter och bättre psykisk hälsa än barn som inte har gått i förskola. Studier har också visat att kriminalitet och drogproblem under ungdomsåren är mindre vanligt hos de individer som gått i förskola som barn. I vuxen ålder har de som gått i förskola högre utbildningsnivå, högre sysselsättningsgrad och högre inkomst än de som inte har deltagit i förskolans verksamhet. Det finns en bred samsyn inom forskningen att förskolan har störst betydelse för barn med svag socioekonomisk bakgrund (prop. 2021/22:132, s. 8). Genom att öka andelen barn som är inskrivna i förskolan och deltar i utbildningen är nämndens förväntan att det bidrar positivt till barns utveckling och lärande

Under perioden 2024–2027 ökar likvärdigheten genom att den pedagogiska segregationen minskar.

Skollagen (kap 1 4§) ställer krav på kompensatoriskt arbete för att uppväga skillnader i barns olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Den högsta behörigheten behöver finnas på förskolor i socioekonomiskt utsatta

områden. Behörigheten behöver stärkas genom att attrahera, rekrytera och behålla såväl behöriga som skickliga förskollärare samt skapa goda förutsättningar för förskollärare och annan förskolepersonal. Kompletterande kompetenser, som till exempel socialpedagog, är en viktig framgångsfaktor för att öka likvärdigheten i förskolan.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskompensation för 2023 års extra investerings-satsning för miljö och närmiljö.

Ramen är justerad för demografi och volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos. Ramjustering från centrala budgetmedel sker inför 2024 för att nämnden ska kunna finansiera ökad internhyra efter omräkning av fastighet från funktions- till självkostnadshyra. Ramen justeras även mellan grundskolenämnden och förskolenämnden för omsorg som bedrivs på natten, vilket är förskolans ansvar. Den tidigare beslutade satsningen avser införandekostnad av nytt skolsystem som efter 2026 är kostnadsneutralt.

Nämnden får i uppdrag att sänka inköpskostnaderna under 2024 genom att öka köptroheten till avtal. I övrigt har nämnden under 2024 inga krav på sig att effektivisera verksamheten.

Förskolenämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	1 134,6	1 246,7	1 261,2	1 305,0
Tilläggsbudget 2023 enligt beslut i KS/KF	19,5			
Ramjustering mellan nämnder	6,0			
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	0,1	-0,4	-0,2	
Demografi och volym - barn i förskola	-4,1	-5,0	-0,7	9,2
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	23,7	5,7	8,2	17,8
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	15,9	3,3	4,8	10,3
Pris och lönekompensation	51,9	10,9	31,7	32,5
Generell effektivisering	0,0			
Ökad köptrohet till avtal	-0,9			
Årets budget	1 246,7	1 261,2	1 305,0	1 374,8
Ökning budgettram	86,6	14,5	43,8	69,8
% Ökning	7,5%	1,2%	3,5%	5,3%

Grundskolenämnden **A B I J K**

Ansvarsområde

Grundskolenämnden har enligt reglementet ansvar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen avseende förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem.

Nämnden har uppdraget som skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten och hemkommunsuppdraget som ges kommunen i skollagen. I hemkommunsrollen ingår bland annat att se till att alla barn får utbildning, tilldela grundskolor och fritidshem bidrag på lika villkor och att utöva kommunens insyns rätt i fristående grundskolor. I huvudmannaupdraget ligger att dimensionera, utveckla och driva den kommunala skolan.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Enligt skollagen 1 kap. 4 § ska alla barn och elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. För att alla barn och elever ska lyckas på sin kunskapsresa hela vägen fram till arbete eller vidare studier, är det viktigt att väcka en livslång lust att lära redan i grundskolan. Grundskolenämnden vill skapa bättre förutsättningar för alla elever att studera vidare i gymnasiet genom att ge förutsättningar anpassade efter elevernas behov.

Under perioden 2024–2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.

En förutsättning för lärande är att elever deltar i undervisningen. Alla elever behöver bli sedda och respekterade för den de är. Det sker genom ett främjande och förebyggande elevhälsoarbete av god kvalitet. För att alla elever ska få de förutsättningar de behöver för att lyckas och känna framtidstro är det viktigt att elever känner att skolan är en meningsfull plats för lärande. Alla elever har rätt till en trygg skolmiljö där alla är delaktiga och motiverade till att lära sig och utvecklas. Arbetet för att ge likvärdiga förutsättningar till alla elever att delta i utbildningen ska stärkas.

Under perioden 2024–2027 ökar likvärdigheten genom att den pedagogiska segregationen minskar.

Skollagen (1 kap 4 §) ställer krav på kompensatoriskt arbete för att uppväga skillnader i elevers olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Andelen legitimerade lärare behöver vara högst i grundskolor i socioekonomiskt utsatta områden. Behörigheten behöver stärkas genom att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla såväl behöriga som skickliga lärare samt skapa goda förutsättningar för lärare och annan personal. För att lyckas med detta är det också av vikt att det finns tillgång till kompletterande kompetenser i grundskolan.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekomensationen ingår även komensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Komensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskomensation för 2023 års extra investeringsatsning för miljö och närmiljö.

Ramen är justerad för demografi och volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos. Ramjustering från centrala budgetmedel sker inför 2024 för att nämnden ska kunna finansiera ökad internhyra efter omräkning av fastighet från funktions- till självkostnadshyra. Ramen justeras även mellan grundskolenämnden och förskolenämnden för omsorg som bedrivs på natten, vilket är förskolans ansvar. Den tidigare beslutade satsningen avser införandekostnad av nytt skolsystem som efter 2026 är kostnadsneutralt.

Nämnden får i uppdrag att sänka inköpskostnaderna under 2024 genom att öka köptroheten till avtal. I övrigt har nämnden under 2024 inga krav på sig att effektivisera verksamheten.

Grundskolenämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	2 368,0	2 596,5	2 683,2	2 826,0
Tilläggsbudget 2023 enligt beslut i KS/KF	39,0			
Ramjustering mellan nämnder	1,4			
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	0,4	-0,9	-0,9	
Demografi och volym - elevantal i Grundskola	22,6	26,1	21,8	17,8
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	49,1	28,3	41,0	26,5
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	20,1	10,8	15,6	10,1
Pris och lönekomensation	102,3	22,4	65,3	67,0
Generell effektivisering	0,0			
Ökad köptrohet till avtal	-6,4			
Årets budget	2 596,5	2 683,2	2 826,0	2 947,4
Ökning budgetram	188,1	86,7	142,8	121,4
% Ökning	7,8%	3,3%	5,3%	4,3%

Utbildningsnämnden **A B I J K**

Ansvarsområde

Utbildningsnämnden ansvarar för att uppfylla kommunens samtliga skyldigheter enligt skollagen och andra skolförfattningar avseende kommunal gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, vuxenutbildning, utbildning i svenska för invandrare och särskild utbildning för vuxna.

Ansvaret gäller kommunen som skolhuvudman för den kommunalt drivna utbildningsverksamheten samt för hemkommunsuppdraget enligt skollagen. Som skolhuvudman ansvarar nämnden för att dimensionera, utveckla och driva den kommunala utbildningsverksamheten.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under 2024–2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier.

Enligt skollagen 1 kap. 4 § ska alla barn och elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. För att alla barn och elever ska lyckas på sin kunskapsresa hela vägen fram till arbete eller vidare studier, är det viktigt att väcka en livslång lust att lära. Utbildningsnämnden vill skapa bättre förutsättningar för alla elevers fortsatta lärande, på en arbetsplats eller genom att studera vidare. På så vis bidrar nämnden till samhällets kompetensförsörjning.

Under perioden 2024–2027 ökar närvaron i förskolan, grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen.

En förutsättning för lärande är att elever deltar i undervisningen. För att alla elever ska få de förutsättningar de behöver för att lyckas och känna framtidstro är det viktigt att elever känner att skolan är en meningsfull plats för lärande. Alla elever har rätt till en trygg skolmiljö där alla är delaktiga och motiverade till att lära sig och utvecklas. Arbetet för att ge likvärdiga förutsättningar till alla elever att delta i utbildningen ska stärkas.

Under perioden 2024–2027 ökar antalet elever som slutför en yrkesutbildning.

Utbildningsnämndens verksamheter har en avgörande roll för samhällets kompetensförsörjning. I nuläget råder det brist på arbetskraft inom flera av de branscher som Västerås stads gymnasieprogram anordnar utbildning för. Under 2022 var examensgraden på de kommunala yrkesprogrammen 70,2%. Västerås Stads yrkesutbildningar inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen behöver därför öka andelen elever/studerande som slutför en godkänd yrkesutbildning.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskompensation för 2023 års extra investeringssatsning för miljö och närmiljö.

Ramen är justerad för demografi och volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos. Den tidigare beslutade satsningen avser införandekostnad av nytt skolsystem som efter 2026 är kostnadsneutralt.

Nämnden får i uppdrag att sänka inköpskostnaderna under 2024 genom att öka köptroheten till avtal. I övrigt har nämnden under 2024 inga krav på sig att effektivisera verksamheten.

Utbildningsnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	877,1	960,5	980,4	1 014,2
Tilläggsbudget 2023 enligt beslut i KS/KF	19,5			
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	0,1	-0,4	-0,2	
Demografi och volym - elevantal i Gymnasieskolan	-3,0	3,4	7,4	11,3
Tillkommande lokalersättning - kommunal utförare	18,3	4,9	1,3	4,5
Tillkommande lokalersättning - fristående utförare	13,8	3,7	1,0	3,4
Pris och lönekompensation	36,9	8,3	24,3	24,9
Generell effektivisering	0,0			
Ökad köptrohet till avtal	-2,2			
Årets budget	960,5	980,4	1 014,2	1 058,3
Ökning budgetram	63,9	19,9	33,8	44,1
% Ökning	7,1%	2,1%	3,4%	4,3%

Ansvarsområde

Nämnden tillhandahåller offentliga tjänster för alla som bor och verkar i kommundelen. Dessa offentliga tjänster är förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, fritidshem, gymnasium, fritidsgårdar, familjecentrum, öppen förskola, bibliotek, idrotts och fritidsverksamhet, allmän platsmark, tillhandahålla äldreomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 halveras antalet unga som varken arbetar eller studerar.

Det är hög risk att unga som varken arbetar eller studerar inte kommer att ha förutsättningarna att etablera sig på arbetsmarknaden. Kostnaderna för individen och samhället är om detta händer väldigt stora. Vid den senaste mätningen som Västerås stad gjort har Skultuna kommun del 60 procent fler unga som varken arbetar eller studerar än Västerås stads genomsnitt. Skultuna kommunalnämnd kommer att behöva skapa samverkan med olika arbetsgenererande aktörer för att nå målet. Dessa kan till exempel vara arbetsmarknadsenheten, ekonomiskt bistånd, samordningsförbundet i Västmanland, arbetsförmedlingen samt näringslivet och civilsamhället. Dessutom är ungas etablering på arbetsmarknaden en förutsättning för att möta arbetsmarknaden med den kompetensförsörjning som krävs och unga är en viktig resurs för samhället.

Under perioden 2024–2027 stärks invånarnas inflytande över och delaktighet i kommundelens utveckling.

Att invånare i kommundelen känner att de har inflytande över lokalsamhällets utveckling är avgörande för den lokala attraktionskraften, känsla av trygghet samt tillit till samhällsfunktioner. Ökat invånarinflytande förbättrar även resultaten i samhällsservice till kund och invånare. De mätningar som har gjorts i kommundelen visar att invånare upplever en låg nivå av inflytande. Ett av syftena med en kommunalnämnd är att öka möjligheten för invånare att påverka lokalsamhällets utveckling.

Under perioden 2024–2027 förbättras resultaten i förskolan, grundskolan och gymnasiet så att fler tar en gymnasieexamen och kommer i arbete eller går vidare till högre studier

För att alla elever ska ha likvärdiga förutsättningar för att nå sina drömmar och mål samt bli en del av arbetsmarknaden behöver det finnas en röd pedagogisk tråd mellan förskolan, grundskolan och gymnasiet. Skultuna kommunalnämnd vill skapa bättre förutsättningar för alla elever att studera vidare i gymnasiet genom att ge förutsättningar anpassade efter elevernas behov.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskompensation för 2023 års extra investeringsinsatsning för miljö och närmiljö.

Ramen är justerad för volymer och demografi enligt bedömning i stadens befolkningsprognos. Ramjustering sker inför 2024 utifrån fördelning av de politiska paketen för trygghetsinsatsning och övriga satsningar i enlighet med beslut i KS under 2023.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten (ej skolverksamheterna) under 2024 motsvarande 0,8 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Skultuna kommunalnämnd, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	139,9	147,8	149,3	161,9
Ramjustering mellan nämnder	0,8			
Demografi och volym - elevantal Förskola samt Grundskola	-3,5	0,1	-0,1	-1,6
Tillkommande driftskostnader - investeringar	5,3	0,1	8,9	14,4
Pris och lönekompensation	6,4	1,3	3,8	3,9
Generell effektivisering	-0,6			
Ökad köptrohet till avtal	-0,5			
Årets budget	147,8	149,3	161,9	178,6
Ökning budgetram	7,1	1,5	12,6	16,7
% Ökning	5,0%	1,0%	8,4%	10,3%

Äldrenämnden

Ansvarsområde

Äldrenämnden ansvarar för insatser till personer som är 65 år och uppåt. Arbetet styrs främst av socialtjänstlagen (SoL) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Nämnden ska beställa och upphandla vård och omsorgstjänster både i egen regi och med privata utförare. Uppdraget ska vara konkurrensneutralt och lika villkor ska i den mån det är möjligt gälla för både egenregion och för privata leverantörer.

Nämnden ansvarar även för handläggning av bostadsanpassningsbidrag till personer över 65 år.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar andelen undersköterskor i nämndens utförarverksamheter.

Målet bidrar till trygghet och kontinuitet för kund och bidrar till en effektiv förvaltning när behov av rekrytering, introduktion och uppföljning minskar likväl som kompetensförlust.

Under perioden 2024–2027 ökar äldres upplevelse av delaktighet och av att bli förstådda.

Målet bidrar till en ökad trygghet och nöjdhet hos kund utifrån färre misstag och missförstånd mellan medarbetare och kund.

Under perioden 2024–2027 ökar äldres användning av och kunskap om digitala alternativ.

Aktiviteter kan riktas mot "digitalt först" (det vill säga att erbjuda en digital lösning som standard i de fall där det är möjligt och bara erbjuda fysisk hjälp om kund inte vill ersätta lösningen). En annan aktivitet kan vara att utbilda och stödja medarbetare i användningen av digitala hjälpmedel så att den teknik som finns används till fullo.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekomensationen ingår även komensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Komensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även ökad ram för att kunna driftsätta nya boenden.

Ramen är justerad för volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos samt delvis för minskade hemtjänststimmar under 2023. Ramjustering sker inför 2024 utifrån fördelning av det politiska paketet för övriga satsningar (satsning på arbetskläder) som fördelats under året, samt justering mellan äldrenämnden och

nämnden för personer med funktionsnedsättning för interna mellanhavanden av köpta platser, ansvaret ligger hos äldrenämnden.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 2,0 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal. Nämnden har även förmåga att möta upp effektiviseringsbehovet genom omställningsåtgärder på boendesidan.

Äldrenämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	1 852,5	1 901,2	1 950,3	2 052,2
Ramjustering mellan nämnder	5,4			
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård (justering)	-55,8			
Demografi och volym - hemtjänst och hemsjukvård	30,4	24,5	26,7	24,1
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	6,6	2,1	3,6	3,0
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	31,8	5,6	22,4	45,8
Verksamhet finansierad av statsbidrag	-9,3			
Pris och lönekompensation	78,8	16,9	49,2	50,4
Generell effektivisering	-36,1			
Ökad köptrohet till avtal	-3,1			
Årets budget	1 901,2	1 950,3	2 052,2	2 175,5
Ökning budgettram	43,3	49,1	101,9	123,3
% Ökning	2,3%	2,6%	5,2%	6,0%

Nämnden för personer med funktionsnedsättning **A B C I J**

Ansvarsområde

Nämnden ansvarar för personer med funktionsnedsättning ansvarar för omsorgen för människor med funktionsnedsättning, oavsett ålder. Verksamheten bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL) för personer under 65 år med funktionsnedsättning. Nämnden har också ansvar för kommunal hälso- och sjukvård i bostad med särskild service, för daglig verksamhet och sysselsättning samt för handläggning av bostadsanpassningsbidrag till personer som inte fyllt 65 år.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar människors delaktighet, självständighet och möjlighet till utveckling på jämlika villkor, bland annat genom ökad tillgång till kultur, idrott och digital kunskap.

Förvaltningen kan arbeta med aktiviteter som syftar till att öka kundens digitala kompetens (digitala handledare) för att genom denna kunskap möjliggöra ökad jämlikhet, möjlighet till att vara delaktig och självständig. Tex göra egna inköp, söka information, öka möjlighet till sociala kontakter, samt möjlighet att ta del av kultur, information mm. Dessutom kan kund tex ha sin genomförandeplan i mobilen. Fortsatt arbete med AKK förväntas också bidra till målet, samt att fortsätta titta på möjligheten till digitalt stöd för de som inte kan/vill ha digitalt stöd.

Under perioden 2024–2027 ökar människors inflytande över hur insatser utförs så att fler känner sig trygga med sina insatser.

Omfattar både trygghet i relation till den personal kunden möter samt trygghet med den insats kunden har (tex trygg i sitt boende). Målgruppen är jämfört med många andra grupper i samhället, extra utsatt för hot, våld, trakasserier och nedsättande behandling.

Under perioden 2024–2027 ökar andelen personer som går från biståndsbedömd sysselsättning till studier eller anställning på den ordinarie arbetsmarknaden.

Målet omfattar sysselsättning SoL och daglig verksamhet inom LSS. Förvaltningen kan arbeta med aktiviteter för att öka stödet från daglig verksamhet så att fler kunder vågar pröva en anställning, samt genom utökat stöd har möjlighet att behålla en anställning/studier även om svårigheter dyker upp under vägen.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket”

under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även ökad ram för att kunna driftsätta nya boenden.

Ramen är justerad för volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos, inkluderar även ökad volym på grund av förändrad lagstiftning inom personlig assistans. Ramjustering sker inför 2024 utifrån fördelning av det politiska paketet för övriga satsningar (satsning på arbetskläder) som fördelats under året samt justering mellan äldrenämnden och nämnden för personer med funktionsnedsättning för interna mellanhavanden av köpta platser, ansvaret ligger hos äldrenämnden.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 0,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	989,1	1 042,5	1 069,0	1 121,4
Ramjustering mellan nämnder	-1,7			
Demografi och volym (Assistans, Daglig vht, Köpta plac. LSS)	8,9	6,3	6,8	7,3
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	2,5	2,0	3,0	1,2
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	6,0	8,9	15,5	6,0
Pris och lönekomensation	43,4	9,3	27,1	27,8
Generell effektivisering	-5,2			
Ökad köptrohet till avtal	-0,5			
Årets budget	1 042,5	1 069,0	1 121,4	1 163,7
Ökning budgetram	55,1	26,5	52,4	42,3
% Ökning	5,6%	2,5%	4,9%	3,8%

Individ- och familjenämnden **A B K**

Ansvarsområde

Individ- och familjenämnden har ansvar för de socialpolitiska frågorna i kommunen. Socialtjänsten är samhällets skyddsnät och verksamheten påverkas i hög grad av hur väl hela samhället förmår ge barn, ungdomar och vuxna förutsättningar till en bra uppväxt och framtid. Faktorer som skolresultat, hälsa, socioekonomi, trygga bostadsområden och integration påverkar familjers behov av stöd från socialtjänsten.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar förtroendet för socialtjänsten.

Att invånarna och professionella samverkansparter har förtroende för socialtjänsten är av yttersta vikt för att västeråsaren i behov av stöd ska ges möjlighet till det. I hela landet har det de senaste åren pågått ett antal påverkanskampanjer mot socialtjänsten. Detta resulterar i att familjer många gånger är svårare att motivera till att ta emot stöd och hjälp då man inte vågar lite på socialtjänstens uppdrag.

För att öka förtroendet kommer socialtjänsten fortsätta att arbeta för att fler får information om vad socialtjänsten är och vilken hjälp som finns att få både digitalt och via fysiska möten. Målgruppen för informationen kan vara både den enskilda västeråsaren och samverkansparter, exempelvis civilsamhället, förskolan, skolan och regionen. Internt kommer arbetet med En socialtjänst att fortsätta.

Inom förvaltningen kommer man titta närmare på vilka vägar som människor kommer till socialtjänsten och arbeta för att öka andelen som själva söker stöd och hjälp. Det går helt i linje med nya socialtjänstlagen som just nu är ute på remis, där man betonar vikten av tidigt förebyggande insatser där den enskilda lätt ska kunna erbjudas stöd och hjälp.

Under perioden 2024–2027 ökar andelen personer som upplever en förbättrad situation när de får stöd och hjälp till över 80 procent.

Socialtjänsten ska som samhällets skyddsnät erbjuda stöd och hjälp till de individer och familjer som på grund av sociala problem är i behov av det. Individ- och familjenämnden har en välutbyggd öppenvård för barn och ungdomar och vuxna som kan tillgodose de flesta behov av stöd och behandling inom Västerås. Det är viktigt att den som får stöd och hjälp själv upplever en förbättrad situation och därav kommer man genom detta mål öka fokuset på att mäta just upplevelsen av en förbättrad situation. Att nå målet ställer krav på socialtjänsten både gällande tillgång till beprövade metoder, bemötande samt kompetens hos personalen.

Under perioden 2024–2027 minskar personalomsättningen till under 12 procent inom samtliga verksamheter.

Individ och familjenämnden är arbetsgivarnämnd för alla enheter inom individ och familjeförvaltningen, där ingår även ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsenheterna som finns under arbetsmarknadsnämnden.

Förvaltningen har under en längre tid haft problem med rekrytering samt att bibehålla personal främst inom myndighetsutövning för både barn och unga samt vuxna. Situationen är likvärdig över hela landet men innebär att det övergripande arbetet med att bibehålla och rekrytera kompetent personal behöver intensifieras.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen.

Ramen är justerad för volymer enligt bedömning i stadens befolkningsprognos och behov av placeringar. Nytt lagkrav kring barnplaceringar vid våld i nära relation ökar behovet inför 2024, lagkravet bedöms träda i kraft från mars 2024, och gör att nämndens volymer ökar. Behovet 2025 tillsammans med tilldelat belopp inför kommande år speglar helårseffekten.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Individ- och familjenämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	690,0	747,5	763,1	787,5
Demografi och volym – Vårdkostnad barn, unga samt vuxna	16,0	3,8	5,0	4,1
Förändrad lagstiftning - barnplacering (VIR)	22,5	4,5		
Tillkommande driftskostnader - investeringar	2,0	0,9	0,6	0,6
Pris och lönekompensation	28,4	6,4	18,8	19,2
Generell effektivisering	-9,9			
Ökad köptrohet till avtal	-1,5			
Årets budget	747,5	763,1	787,5	811,4
Ökning budgetram	57,5	15,6	24,4	23,9
% Ökning	8,3%	2,1%	3,2%	3,0%

Arbetsmarknadsnämnden

Ansvarsområde

Nämnden svarar för myndighetsutövning avseende ekonomiskt bistånd, dödsbohandläggning samt budget- och skuldrådgivning enligt socialtjänstlagen och tillhörande förordning. Nämnden ansvarar även för kommunens arbetsmarknadsverksamhet, arbetslöshetsfrågor och företräder kommunen i samordningsförbundet Västerås.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 minskar andelen barn som bor i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Nämnden har i uppdrag att följa socialtjänstlagen avseende myndighetsutövning för ekonomiskt bistånd. Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag: att hjälpa människor att hitta vägar till självförsörjning och under tiden pröva rätten till ekonomiskt bistånd. Långvarigt ekonomiskt bistånd innebär att man har bistånd tio månader eller längre. Barn som växer upp i hushåll med detta behov har mindre ekonomiska förutsättningar och man vet att det har en påverkan på deras uppväxt. Genom att inrikta arbetet än mer på denna målgrupp hoppas man att dessa hushåll ska komma ut snabbare i egen försörjning och att barnen får växa upp med självförsörjande föräldrar, vilket har en påverkan på barnets goda uppväxtvillkor.

Under perioden 2024–2027 minskar antalet arbetslösa utan arbetshinder med ekonomiskt bistånd, som ett led i att minska långtidsarbetslösheten i Västerås.

Nämnden har i uppdrag att följa socialtjänstlagen avseende myndighetsutövning för ekonomiskt bistånd. Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag: att hjälpa människor att hitta vägar till självförsörjning och under tiden pröva rätten till ekonomiskt bistånd. Inom ekonomiskt bistånd finns en grupp västeråsare som är arbetslösa utan ett arbetshinder. Idag innefattar denna målgrupp omkring 700 personer. Att genom samverkan med arbetsmarknadsenheterna ha fokus på att dessa individer snabbare kommer ut i sysselsättning och egen försörjning har en positiv påverkan på individens livssituation.

Under perioden 2024–2027 ökar andelen personer som lämnar insatser hos kommunens arbetsmarknadsenheter för arbete, studier, bidragsanställning eller program hos Arbetsförmedlingen.

Ansvaret för arbetsmarknadspolitiken vilar på staten och kommunen har en kompletterande roll. Nämnden har i sitt uppdrag att främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet. Majoriteten av de som har kontakt med arbetsmarknadsenheterna har endast förgymnasial utbildning, en funktionsnedsättning, är utomeuropeiskt född och/eller saknar kunskaper i svenska.

Nästan hälften av de som kommer till arbetsmarknadsenheterna har varit utanför insatser mer än 24 månader och kan ha varit arbetssökande ännu längre. Detta påverkar möjligheten att komma snabbt ut på arbetsmarknaden och man behöver stöd under lång tid. Tidigare har fokus varit på att individen ska komma ut i arbete eller studier men genom detta mål vill man utvidga perspektivet som mer speglar enheternas uppdrag. Nämligen att komma ut i arbete, studier, bidragsanställning eller program hos Arbetsförmedlingen.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, normhöjning av ekonomiskt bistånd på egen rad. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen.

Ramen är justerad för volymer inom ekonomiskt bistånd. Dock så förväntas prognosavvikelsen från 2023 inte helt kunna föras över till 2024 då arbetsmarknadens motståndskraft förväntas avta, med högre arbetslöshet som följd. Ramjustering sker inför 2024 utifrån fördelning av det politiska trygghetspaketet som fördelats under året.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Arbetsmarknadsnämnd, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	373,7	388,1	398,5	410,9
Ramjustering mellan nämnder	0,5			
Demografi och volym - ekonomiskt bistånd flyktinghushåll	2,6	2,4	2,3	1,5
Ekonomiskt bistånd - normhöjning	10,7	6,3	6,2	6,2
Tillkommande driftskostnader - investeringar	0,7	0,4	0,1	0,1
Pris och lönekompensation	5,8	1,3	3,8	3,9
Generell effektivisering	-5,8			
Ökad köptrohet till avtal	-0,1			
Årets budget	388,1	398,5	410,9	422,6
Ökning budgetram	13,9	10,4	12,4	11,7
% Ökning	3,7%	2,7%	3,1%	2,9%

Kulturnämnden

Ansvarsområde

Nämnden ansvarar för verksamheter som bibliotek, museer, kulturskola, kulturarv och allmänskultur. Även föreningsbidrag till kultur- och fritidsföreningar samt stödet till studieförbund ligger under nämndens ansvarsområde.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar andelen barn och unga som regelbundet deltar i organiserade fritidsaktiviteter, med fokus på de västra stadsdelarna.

Att tidigt fånga upp barn och ungdomar i kulturverksamheterna har stor påverkan på frågor kopplat till trygghet och säkerhet. Kultur kan skapa gemenskap och ge barn och unga en meningsfull fritid samt bidra till social och kulturell utveckling. Kulturen främjar möten mellan människor och skapar en större förståelse och acceptans för olikheter. Barn har i hög utsträckning svårt att göra sina röster hörda, även i frågor som direkt berör dem. Det finns behov av att främja detta, genom olika kulturuttryck ge barnen ett verktyg att göra sig hörda.

Under perioden 2024–2027 ökar andelen västeråsare som tar del av kultur och evenemang, samtidigt som det totala antalet besökare ökar.

Kulturnämnden utvecklar ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för att stärka Västerås varumärke, attraktivitet och sociala hållbarhet. Kultur-, idrotts- och friluftsverksamheter används ofta för att stärka kommuners identitet och varumärke men även för social hållbarhet. En kommuns framgångsrika utveckling blir därför intimt förknippad med dess kulturpolitik, då konst och kultur står för kreativitet och nytänkande, öppenhet och inkludering. Västerås kulturliv ska i en framtid vara bidragande till val av bostadsort, studieort, företagsetablering men också för kortare besök eller semester. Hela kommunens samlade kulturliv blir med sina verksamheter fundament och drivkrafter i den utvecklingen. Detta ska också vara en avgörande faktor i Västerås ambition att vara en attraktiv universitetsstad.

Under perioden 2024–2027 utökas antalet medborgarkontor i kommunens bibliotek så att det offentliga kommer närmare invånarna och civilsamhället.

Kulturverksamheterna främjar lärande, ett demokratiskt samhälle, yttrandefrihet och fri åsiktsbildning. Kultur- och civilsamhällets aktörer blir i sin roll som kunskapsförmedlare och demokratiska arenor särskilt viktiga i en orolig omvärld med informationsflödesförändringar som parallella verkligheter, segregation och polarisering. Känslan av utanförskap och ojämlikhet är en av de starkaste bakgrundsfaktorerna när sprickor skapas i samhället. Det finns också samband med ökande sociala klyftor i samhället och ökande misstro mot myndigheter och institutioner. Genom att, i prioriterade områden, skapa arenor där invånare, civilsamhälle, myndigheter och kommunala verksamheter möts ökar möjligheterna att vara delaktig i samhället för invånare och civilsamhälle.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen.

Ramen för kommunalförbunden (Västmanlandsmusiken och teatern) flyttas och budgeteras centralt inom den stadsgemensamma budgeten 2024. Ramjustering sker då medel från det politiska trygghetspaketet tillförs nämnden enligt KS beslut under 2023.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

En politisk satsning sker genom att 5,0 mnkr tillförs för fortsatta trygghetsåtgärder mot civilsamhället.

Kulturnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	213,4	183,0	187,9	193,7
Flytt av ram för kommunalförbund inför 2024	-44,2			
Ramjustering mellan nämnder	3,0			
Tillkommande driftskostnader - investeringar	1,6	3,3	1,2	1,1
Pris och lönekomensation	6,9	1,6	4,6	4,7
Generell effektivisering	-1,7			
Ökad köptrohet till avtal	-1,0			
Trygghetsåtgärder mot civilsamhället	5,0			
Årets budget	183,0	187,9	193,7	199,5
Ökning budgetram	10,8	4,9	5,8	5,8
% Ökning	6,3%	2,7%	3,1%	3,0%

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Ansvarsområde

Nämnden ansvarar för idrotts- och fritidsverksamhet, fritidsgårdar, frivilligt främjande, stödjande och förebyggande verksamhet, föreningsstöd till idrottsföreningar med mera. Inom den förebyggande verksamheten finns bland annat familjecentrum med öppen förskola och öppen fritidsverksamhet.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar andelen barn och unga som regelbundet deltar i organiserade fritidsaktiviteter, med fokus på de västra stadsdelarna.

Att tidigt fånga upp barn och ungdomar inom idrotten och fritidsverksamheten har stor påverkan på frågor kopplat till trygghet och säkerhet. Den organiserade idrotten och fritidsverksamheten kan ge barn och unga gemenskap, nya sociala sammanhang och bidra till personlig utveckling och en större förståelse och acceptans för olikheter. Den offentliga verksamheten, näringslivet och civilsamhället behöver närma sig ytterligare för att lyckas ge barn och unga jämlika förutsättsättningar till en meningsfull fritid.

Under perioden 2024–2027 minskar fossila utsläpp genom utfasning av fossil plast, lägre energiförbrukning och succesiv omställning till fossilfria fordon och maskiner.

Arbetet med att minska påverkan på Mälarens vatten och levande växter och djur fortsätter, genom nära samverkan med båtägarna. Energiförbrukningen ska minskas, genom att använda energieffektiv teknik och förändra beteenden i alla anläggningar och lokaler. Därigenom minskar beroendet av fossila bränslen och nämndens verksamheter bidrar till en cirkulär ekonomi genom återvinning och minskning av användningen av plast. En god kunskap hos alla berörda är basen till att göra förflyttningen, då allas beteenden bidrar till arbetet och varje liten del är en viktig pusselbit.

Under perioden 2024–2027 ökar och utvecklas samverkan med civilsamhället, näringslivet och offentliga verksamheter.

En av Västerås största samhällsutmaningar är unga och vuxna som varken arbetar eller studerar, som misslyckats i skolan, upplever att de saknar framtidsmöjligheter och har bristande tillit till myndigheter. Analyser visar att det finns stora skillnader i barns uppväxtvillkor beroende på i vilken stadsdel de bor. I socioekonomiskt svagare områden behöver det offentliga särskilt kraftsamla tillsammans med civilsamhället, näringslivet och akademien. Nya partnerskap behöver göras och arbetet med att utgå från invånarnas behov och stärka invånarnas känsla av att de själva kan påverka sina liv behöver utvecklas.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekompensationen ingår även kompensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskompensation för 2023 års extra investeringsinsats för miljö och närmiljö.

Under tidigare beslutade satsningar finns budgetavsättning för att kunna arrangera SM veckan 2024, extra garantiavsättning om 5 mnkr finns avsatt under den centrala budgetramen och kan fördelas under året. Ramjustering sker då medel från det politiska trygghetspaketet tillförs nämnden inför 2024.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Politisk satsning sker genom att 5,0 mnkr tillförs för fortsatta trygghetsinsatser mot civilsamhället samt så ökas ramen med 2,0 mnkr för att kunna öka antalet feriepraktikplatser under 2024.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	320,0	354,9	364,6	380,1
Ramjustering mellan nämnder	7,5			
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	5,0	-5,0		
Tillkommande driftskostnader - hyreskostnader	6,2	7,8	5,1	5,3
Tillkommande övriga driftskostnader - investeringar	1,3	3,9	1,7	1,1
Pris och lönekompensation	13,2	3,0	8,7	8,9
Generell effektivisering	-2,9			
Ökad köptrohet till avtal	-2,4			
Trygghetsinsats mot civilsamhället	5,0			
250 extra feriepraktikplatser (totalt 500)	2,0			
Årets budget	354,9	364,6	380,1	395,4
Ökning budgetram	27,4	9,7	15,5	15,3
% Ökning	8,4%	2,7%	4,2%	4,0%

Byggnadsnämnden

Ansvarsområde

Byggnadsnämnden ansvarar för fysisk planering samt myndighetsutövning i samband med detaljplanering, bygglov samt för tillsyn av byggnadsverksamheten i Västerås. Nämnden ska främja en hållbar utveckling av Västerås så att staden blir attraktiv för framtidens västeråsare. Det handlar om att skapa infrastruktur för möten och föreningsliv, utbildning, boende och näringsliv samt vård och omsorg. Nämnden ansvarar också för stadens lantmäteriverksamhet, beslutar om nya namn på kvarter, gator och torg samt har ansvaret för stadens försörjning med grundläggande geografisk information.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 förbättras samhällsbyggnadsprocessen så att den blir mer effektiv och ändamålsenlig.

Viljeinriktningen är att samhällsbyggnadsprocessen, utifrån byggnadsnämndens ansvarsområden, ska vara effektiv, ändamålsenlig och präglas av tillsammanskap inom stadens organisation med fokus på kundnöjdhet hos näringslivet och skapa största möjliga värde och nytta för invånarna. Det bidrar till ett gott företagsklimatet och till bästa förutsättningar för att bygga kostnadseffektivt och hållbart.

Under perioden 2024–2027 förbättras samhällsplaneringen för att få ett mer hållbart, sammanhållet, nära och blandat Västerås.

Viljeinriktningen är hållbarhet och attraktivitet utifrån närhet och blandstad. Underlag i den här frågan finns även i arbetet med nya översiktsplanen (ÖP). Frågan kommer att konkretiseras i det pågående arbetet och då kan byggnadsnämndens mål behöva justeras till kommande år så att det passar mer exakt med genomförandet av ÖP. En nära, sammanhållen och blandad stad bidrar till socialhållbarhet genom trygghet, hälsa, jämlika förutsättningar och ekologisk hållbarhet med minskade fossilutsläpp genom mindre biltrafikresor, samt ekonomisk hållbarhet genom attraktivitet och etableringar.

Under perioden 2024–2027 stärks invånarnas inflytande över stadsbyggnadsfrågor genom fördjupad dialog.

Viljeinriktningen är att ha en utvecklad dialog som bidrar till ökad tillit och bättre planeringsunderlag. Jämlika möjligheter för invånarnas delaktighet i plan- och byggprocessen ska säkerställas. Dialogen ska vara tillgänglig, det vill säga att målgrupperna ska förstå vad de kan påverka och det ska vara lätt att delta för de olika målgrupperna.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd. Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, nytt verksamhetssystem 2025.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 4,4 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Byggnadsnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	33,1	32,9	33,9	34,8
Tillkommande driftskostnader - investeringar		0,7		
Pris och lönekompensation	1,3	0,3	0,9	0,9
Generell effektivisering	-1,1			
Ökad köptrohet till avtal	-0,4			
Årets budget	32,9	33,9	34,8	35,7
Ökning budgetram	-0,2	1,0	0,9	0,9
% Ökning	-0,6%	3,1%	2,6%	2,6%

Tekniska nämnden **B E F**

Ansvarsområde

Tekniska nämnden ansvarar för gator och parker inklusive natur, förutom i Skultuna kommunedel, trafik- och parkeringsfrågor, gatu- och torghandel, kollektivtrafik inklusive båttrafik till öarna i Mälaren, färdtjänst och förvaltning av stadens campingplats vid Johannisberg.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar andelen västeråsare som känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällstid.

Trygghetsskapande arbete. Från stadens trygghetsundersökning som planeras genomföras årligen av Stadsledningskontoret. Siffror kommer att finnas årsvis. Finns även följetal gällande trygghet dagtid men förvaltningen ser att kvällstid är mer relevant utifrån att man då också fångar in belysning. Utgångsvärdet blir 2023 års värde.

Under perioden 2024–2027 ökar resandet med cykel och kollektivtrafik.

Öka framkomligheten för cykel- och kollektivtrafik i hela kommunen (på köpet även minska Västerås stads fossilberoende för att bli en fossilfri kommunal organisation år 2030). Följetal om kollektivtrafik levereras månadsvis från Regionen. Följetal cykel från 6 befintliga cykelräknare längs huvudstråken. Räknarna är igång dygnet runt hela året. Kräver viss handpåläggning och beaktande av eventuella pågående byggnationer/avstängningar.

Under perioden 2024–2027 ökar andelen investeringsprojekt som bidrar till ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Främja stadsgrönka och andra ekosystemtjänster samtidigt som den biologiska mångfalden ökar. Det finns idag inget mätetal som mäter biologisk mångfald som ett kvantitativt mått. Inventering av artrikedom är extremt resurskrävande och inte realistiskt att genomföra löpande. Förvaltningen föreslår ett kvalitativt mått som utgår från de investeringsprojekt som tekniska nämnden har i investeringsplanen. Förvaltningen bedömer om projekt bidragit och hur.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024, i pris och lönekomensationen ingår även komensation för kommunals lönerörelse under 2023. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Komensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Ramen höjs med tillkommande driftskostnader enligt investeringsplanen, här ingår även kapitalkostnadskomensation för 2023 års extra investeringsatsning för miljö och närmiljö.

Ramjustering sker då medel från det politiska trygghetspaketet samt kollektivtrafikpaketet tillförs nämnden inför 2024. I kollektivtrafikpaketet ingår satsning på sommarlovskort som infördes under 2023. Ramavtal med Region Västmanland ökar kostnaderna för befintlig kollektivtrafik (allmän och särskild) med 62 miljoner kronor inför kommande år. Ramen justeras för ökade volymer av skötselytor i takt med att staden växer.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 2,2 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal samt att öka parkerings- och kollektivtrafiktaxorna.

Politiska satsning sker också genom att 18,0 mnkr tillförs ramen för att finansiera kollektivtrafiksatsningar under 2024.

Tekniska nämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	547,1	653,6	703,2	744,3
Ramjustering mellan nämnder	32,0			
Befintligt kollektivtrafikutbud (allmän/särskild trafik)	38,7	14,6	15,2	15,4
Volymökning kollektivtrafikutbud		16,7		
Tillkommande kapitalkostnader	21,8	14,6	19,0	17,0
Volym - Utökade skötselytor	2,5	2,0	2,0	2,5
Pris och lönekomensation	7,6	1,7	4,9	5,1
Generell effektivisering	-2,8			
Tekniska nämnden - höjning kollektivtrafik taxa 2,1% (2022)	-2,6			
Parkeringsavgifter - höjning med 10%	-3,0			
Ökad köptrohet till avtal	-5,7			
Fria resor till daglig verksamhet	2,0			
Fria resor för pensionärer	5,0			
40-resekort och 3 timmars övergång	11,0			
Årets budget	653,6	703,2	744,3	784,3
Ökning budgetram	74,5	49,6	41,1	40,0
% Ökning	12,9%	7,6%	5,9%	5,4%

Fastighetsnämnden

Ansvarsområde

Fastighetsnämnden ansvarar för fastighetsförvaltning innebärande drift och underhåll av byggnader och yttre anläggningar, uthyrning av bostäder och lokaler samt uppförande och rivning av byggnader för att därigenom erhålla en tillfredställande avkastning på fastighetskapitalet med beaktande av största möjliga nytta för koncernen. Nämnden ansvarar även för lokalförsörjning innebärande upplåtelse av lokaler för den kommunala servicens behov och tillhandahållande av bostäder för personer med biståndsbeslut. Fastighetsnämnden har stadens samlade ansvar för strategi, planering och försörjning av stadens samhällsfastigheter (lokaler och särskilda boenden).

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar nyttjandegraden av stadens lokaler.

Kostnadseffektiva samhällsfastigheter. Följetalet kr/kvm är totalbeståndet inklusive inhyrningar med utgångsvärde år 2022.

Under perioden 2024–2027 minskar värmeförbrukningen och köpt el i stadens lokaler.

Minska koldioxidutsläppen (på köpet även kostnadseffektivare samhällsfastigheter). Följetalet är kWh/kvm elförbrukning och kWh/kvm värmeförbrukning i stadens egenägda lokaler med utgångsvärde år 2022.

Under perioden 2024–2027 ökar det hållbara medarbetarengagemanget på teknik- och fastighetsförvaltningen.

Förbättrad arbetsmiljö och förbättrade villkor för stadens anställda för att höja verksamhetens kvalitet. Hållbart medarbetarengagemang (HME) undersökning med mätetal från år 2022 som ligger på 77.

Ramtilldelning/Avkastningskrav

Nämnden är självfinansierad via hyror. Den budgeterade hyresindexeringen ger kompensation för 4,1 procent i pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Avkastningskravet minskar inför 2024 då externa hyresavtal inte bedöms kunna generera samma avkastning som tidigare år.

Nämnden behöver effektivisera sin verksamhet under 2024 motsvarande 17,5 miljoner kronor. Detta eftersom nämnden endast kompenseras med 7,5 miljoner kronor för internränteökningen från 1,5 procent till 2,5 procent, vilket inte ger full kostnadstäckning.

Fastighetsnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budgetram	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Skollokaler Verksamhetslokaler Särskilt boende	2,8	2,8	2,8	2,8
Totalt avkastningskrav för fastighetsnämnd	2,8	2,8	2,8	2,8

Miljö- och konsumentnämnden

Ansvarsområde

Nämnden är stadens myndighet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Uppdraget är att skydda människors hälsa och miljön både nu och i framtiden. Genom miljö- och hälsoskyddsförvaltningen bedrivs ett omfattande tillsyns- och informationsarbete inom områdena hälsoskydd, miljöskydd, förorenade områden, enskilda avlopp, kemikalier, renhållning/avfall, livsmedel, dricksvatten, smittskydd, strålskydd, tobak, e-cigarettor och receptfria läkemedel. Dessutom har nämnden ansvar för kommunens konsumentjuridiska rådgivning. Från och med den 1 januari 2021 har nämnden också ansvar för tillståndsgivning och tillsyn utifrån alkohollagstiftningen.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 förbättra luftkvaliteten i Västerås genom samverkan och nytänkande.

För att förbättra luftkvaliteten ska nämnden samordna arbetet med handlingsplan för god luftkvalitet samt åtgärdsprogram för luftkvalitet.

Luftkvaliteten i kommunen ska mätas och analys av resultaten kan ligga till grund för ytterligare aktiviteter.

Under perioden 2024–2027 utveckla nämndens digitala tjänster så de blir mer lättillgängliga och användarvänliga för kommunens invånare och de verksamheter som nämnden har tillsyn över.

För att göra tjänsterna mer lättillgängliga och användarvänliga ska e-tjänsterna uppdateras tekniskt, språkligt och innehållsmässigt så att de blir enklare att använda. Nämnden ska ta fram en förbättrad information via flera kanaler så att kommunens invånare och företag känner till att e-tjänsterna finns och enkelt hittar dem. Vidare ska ett arbete göras med stadens webb så att e-tjänsterna blir lättare att hitta.

Under perioden 2024–2027 öka kunskapen om aktuella lagar, regler och tillstånd hos de verksamheter som nämnden har tillsyn över, samtidigt som kunskapen om företagares villkor ökar i nämnden och förvaltningen.

För att öka kunskapen ska nämnden, i samverkan med Visit Västerås, utbilda förvaltningens handläggare samt nämndens ledamöter om företagsklimatet i Västerås samt informera om lagar, regler och nämndens tillsyn vid branschträffar. Samtliga handläggare ska delta i företagsklimatdagen som årligen arrangeras av Invest Västerås. Informationen om nämndens ansvarsområden på stadens webb ska förbättras. Nämnden kommer även att anordna utbildning för miljöfarliga verksamheter om lagar och regler som de är berörda av samt genomföra riktade informationsinsatser till berörda verksamheter.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Politiska satsning sker inför 2024 genom att 0,6 miljoner kronor tillförs ramen för att nämnden ska kunna möta nya lagkrav för tillsyn och kontroller. Dessa nya lagkrav medför ökade volymer som inte alltid går att finansiera då de sker i förebyggande syfte.

Miljö- och konsumentnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	24,6	26,2	26,4	27,1
Pris och lönekomensation	1,0	0,2	0,7	0,7
Generell effektivisering	0,0			
Förändrade lagkrav	0,6			
Årets budget	26,2	26,4	27,1	27,8
Ökning budgetram	1,6	0,2	0,7	0,7
% Ökning	6,5%	0,9%	2,5%	2,5%

Kommunstyrelsen **B H I L**

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för koncernens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsens övergripande uppgifter är att leda och samordna förvaltningen av kommunens ansvarsområden och ha uppsikt över nämnders och bolagens verksamheter. Kommunstyrelsen förbereder och yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige ska behandla och ansvarar för att verkställa fullmäktiges beslut samt fullgör andra uppdrag som fullmäktige lämnat över till kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret arbetar på uppdrag av stadsdirektören. Förvaltningen stödjer kommunstyrelsen i att leda en hållbar utveckling i Västerås. Förvaltningen leder, styr och utvecklar Västerås stads organisation och verksamheter. Från 2023 tillhör mark- och exploateringsverksamheten och stadsarkivet stadsledningskontoret. Överförmyndaren tillhör förvaltningen, men med skillnad att verksamheten fortsatt lyder under egen nämnd.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 minskar den socioekonomiska utsattheten i kommunens mest utsatta områden med minst 3 procent varje år.

För att skapa jämlika villkor och utjämna skillnader mellan geografiska områden jobbar Västerås stad extra fokuserat med några delområden i Västerås som har många invånare med låg socioekonomi. De prioriterade områdena är Bäckby, Råby, Vallby, Pettersberg och Skultuna. Kartläggningar visar att samtliga dessa fem har behov som är komplexa samhällsutmaningar. Därför kommer prioriteringen kvarstå under en längre period framåt och Västerås stad behöver genomföra insatser på både kort och lång sikt samt följa utvecklingen noggrant.

Under perioden 2024–2027 minskar koldioxidutsläppen med 56 procent inom Västerås stad.

En fossilfri organisation är en organisation som strävar efter att sluta använda fossila bränslen och därigenom minska sina koldioxidutsläpp. I Västerås stads organisation används fossila källor vid inköp av energi för el, värme och kyla, transporter för personresor, transporter av varor och tjänster samt byggnation, drift och underhåll av fastigheter och infrastruktur. Fossila källor finns också i allt vi köper in så som exempelvis livsmedel och förbrukningsvaror.

Under perioden 2024–2027 ökar nöjdheten med Västerås stads service och myndighetsutövning bland små och medelstora företag.

Nöjd Kund Index (NKI) är ett vedertaget mått för att mäta företagets nöjdhet med kommuners myndighetsutövning i landets kommuner. Myndighetsområdena som mäts är bygglov, markupplåtelse, serveringstillstånd, brandtillsyn, livsmedels- och miljötillstånd. Mätningen frågar efter nöjdheten inom följande områden; rättssäkerhet, bemötande, effektivitet tillgänglighet och information.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Prisuppräknig för den intäktsfinansierade verksamheten räknas upp med 4,1% vilket motsvarar pris och löneutvecklingen. Ram för att ta emot denna kostnadsökning finns hos övriga nämnder via pris och löneuppräknig.

Ramjustering sker då medel från de politiska paketen fördelas ut till berörda nämnder, kvar finns 1,5 mnkr från trygghetspaketet samt 1,0 mnkr för att finansiera landsbygdsrådet. Exploateringsverksamhetens resultatkrav från 2023 tas bort inför 2024. Tidigare beslutade satsningar minskar ramen inför 2024 totalt sett, dock tillförs ram inför nästa år för att kunna införa nytt e-arkiv inom stadsarkivets verksamhet.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent. Det sker delvis genom sänkta inköpskostnader utifrån uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Politiska satsningar ökar nämndens ram då trygghetssatsning från 2021 förlängs samt så satsas pengar på att stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad.

Markförvaltningen och tomträtter gör att Kommunstyrelsen har ett avkastningskrav under kommande år.

Kommunstyrelsen, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	275,2	268,4	270,7	275,2
Ramjustering mellan nämnder	-47,5			
Resultatkrav exploateringsverksamheten 2023, tas bort	30,0			
Tidigare beslutade satsningar - tidsbestämda	-4,5	0,2	-1,6	
Pris och lönekompensation	9,1	2,1	6,1	6,2
Generell effektivisering	-0,1			
Ökad köptrohet till avtal	-3,8			
Stärka Västerås som kultur- och evenemangsstad	5,0			
Trygghetssatsning mot civilsamhället	5,0			
Årets budget	268,4	270,7	275,2	281,4
Ökning budgetram	40,7	2,3	4,5	6,2
% Ökning	17,9%	0,9%	1,7%	2,3%

Tomträtter	50,3	50,3	50,3	50,3
Markförvaltning och övrigt	1,0			
Totalt avkastningskrav (Markförvaltning och tomträtter)	51,3	50,3	50,3	50,3

Kommunrevisionen

Ansvarsområde

Kommunrevisionen består av förtroendevalda revisorer som väljs av kommunfullmäktige. Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning och kontroll av den kommunala verksamheten som bedrivs av nämnder och styrelser. Revisionen granskar och prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionens har också på samma sätt uppdrag att granska verksamheten i Västerås stads aktiebolag, kommunalförbund och stiftelser genom lekmannarevisorerna.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Kommunrevisionen behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent, denna besparing sker genom uppdrag att öka köptroheten till avtal.

Kommunrevision, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	4,9	5,0	5,1	5,2
Pris och lönekompensation	0,2	0,1	0,1	0,1
Generell effektivisering	0,0			
Ökad köptrohet till avtal	-0,1			
Årets budget	5,0	5,1	5,2	5,3
Ökning budgetram	0,1	0,1	0,1	0,1
% Ökning	2,0%	1,9%	2,0%	1,9%

Valnämnden B

Ansvarsområde

Valnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt vallagen samt de uppgifter som enligt annan lag skall fullgöras av valnämnd. Det innebär organisering, samordning och genomförande av allmänna val till riksdag, kommun och region, val till Europaparlamentet samt folkomröstningar.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar tillgängligheten under förtidsröstning och valdag så att fler röstar i allmänna val/europaparlamentsval.

För valnämnden är ett av det viktigaste uppdraget att alla som röstar har möjlighet att göra det oberoende av individuella förutsättningar. Röstningen ska vara tillgänglig för alla, både i fysiskt rum och i tid. Målet som föreslås är att valnämnden ökar tillgängligheten under förtidsröstning och valdag så att fler röstar i allmänna val/europaparlamentsval. Målet ska följas upp med att klagomål på tillgänglighet som lämnas in i samband med förtidsröstning och valdag ska vara obefintlig samt att valdeltagandet ska öka.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1 procent för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå ”märket” under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Nämndens ram ökar kraftigt vid valår och utgör ettåriga satsningar som lyfts bort året efter.

Valnämnden, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	2,3	7,1	2,7	7,8
Demografi och volym - valår	4,5	-4,5	4,9	-4,9
Pris och lönekomensation	0,3	0,1	0,2	0,2
Generell effektivisering	0,0			
Årets budget	7,1	2,7	7,8	3,1
Ökning budgetram	4,8	-4,4	5,1	-4,7
% Ökning	208,7%	-61,8%	188,2%	-60,5%

Överförmyndarnämnden

Ansvarsområde

I nämndens uppdrag ingår att kontrollera förmyndarskap, godmanskap och förvaltarskap i enlighet med rådande lagstiftning. Huvudsyftet med överförmyndarens verksamhet är att säkerställa att huvudmannens rättigheter blir tillgodosedda. Nämnden utför även överförmyndarverksamhet på uppdrag av Sala kommun.

Nämndens mål mot övergripande målområden

Under perioden 2024–2027 ökar tryggheten genom att förslag på en god man eller förvaltare ges inom tre månader.

Att finna lämpliga ställföreträdare till behövande huvudmän är ett av nämndens huvudsakliga uppdrag. De som har god man eller förvaltare har någon form av funktionsnedsättning och har särskilt svårt att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person. Att få en ställföreträdare förordnad för sig är i sig en trygghetsskapande åtgärd för de personer som berörs. I Västerås företräds cirka 1 200 personer av en god man eller förvaltare. Västerås stad har under lång tid haft en stor brist på ställföreträdare och handläggningstiden har successivt blivit allt längre. En snabb handläggning hos överförmyndaren är av rättssäkerhetsskäl viktigt för den enskilde. Om godmanskap eller förvaltarskap fördröjs finns en risk att den enskildes personliga eller ekonomiska förhållanden försämras. En ställföreträdare spelar en viktig roll för att hindra att huvudmannen utsätts för brott. I vissa fall förordnas en ställföreträdare just på grund av en konkret risk för brott, ofta ekonomisk sådan. Under år 2023 publicerade Myndigheten för delaktighet en rapport som visar att personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta för vissa typer av brott. Även TRIS har publicerat liknande rapporter. Det är viktigt att de personer som blir förordnade har tillräcklig kompetens att utföra sitt uppdrag.

Under perioden 2024–2027 ökar trivseln och tryggheten bland medarbetarna.

2022 års medarbetarundersökning visade ett resultat för arbetsbelastning på 54 procent vilket är röd nivå. En hög arbetsbelastning har en påtagligt negativ inverkan på verksamheten. För att upprätthålla hög rättssäkerhet för verksamhetens målgrupp behöver arbetsbelastningen ligga på en rimlig nivå. Under 2023 har sjukfrånvaron legat mellan 10 - 15 procent.

Ramtilldelning

Nämndens ram räknas upp med 4,1% för pris och löneutveckling inför 2024. Extra personalstrategisk satsning för att nå "märket" under kommande år finns budgeterad centralt. Kompensation till nämnderna sker under året när kostnadsökningen är känd.

Nämnden behöver effektivisera verksamheten under 2024 motsvarande 1,5 procent.

Överförmyndaren, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Budget föregående år	16,0	16,4	16,5	16,9
Pris och lönekomensation	0,6	0,1	0,4	0,4
Generell effektivisering	-0,2			
Årets budget	16,4	16,5	16,9	17,3
Ökning budgettram	0,4	0,1	0,4	0,4
% Ökning	2,5%	0,6%	2,6%	2,4%

Stadsgemensamma kostnader

Under denna budgetram finns kostnader som inte tillhör någon enskild nämnds ansvarsområde. Alternativt budgetavsättningar där kostnadsfördelning till nämnd är osäker vid budgettillfället.

Beskrivning

I den stadsgemensamma budgetramen finns bidragsramarna för kommunalförbunden, ramarna är uppräknade med 4,1 procent för pris och löneutveckling. Räddningstjänsten Mälardalen har också fått en ökad grundram för pensionskostnader som inte kompenseras för under 2023, motsvarar 4,9 miljoner kronor inklusive indexuppräkning baserat på Västerås andel enligt förbundsordningen.

Västerås stads andel av bidragsramen till Västerås flygplats finns budgeterad här, motsvarar ägarandel om 50 procent.

Pensionsutbetalningar inklusive skatt för stadens ansvarsförbindelse budgeteras inom den centrala budgeten, detta är gamla skuldåtaganden för anställda som inte längre är i tjänst och belastar därför inte respektive verksamhet via arbetsgivarpåslaget. En del av kostnaden redovisas som räntekostnad och återfinns under stadens finansnetto. Dessa kostnader ökar kraftigt inför 2024 då inflationstakten är fortsatt hög.

Avkastningskrav på fastighet samt kommunstyrelsen via externa hyresavtal, markförvaltning och tomträtter budgeteras som en intäktspost.

En central avsättning finns för en lönesatsning mot "märket" under 2024, medlen är budgeteras här och fördelas ut till respektive nämnd när lönerörelsen är klar under kommande år.

Hamnen behöver anslagsfinansieras under kommande år enligt nuvarande prognos, för att kostnaderna inte ska belasta fastighetsnämndens resultat så finns en avsättning inom den centrala budgeten.

En budget för ökad internhyra finns avsatt. Avsättning finns för att fastighetsnämnden ska kunna fortsätta sitt arbete med att räkna om hyrorna från funktionshyror till självkostnadshyror, berörd verksamhet som får en justerad hyresnivå får sedan finansiering via denna budgetpost när ny hyra är känd efter omräkning.

En detaljplanereserv finns avsatt centralt för att kunna finansiera projekt i tidiga skeden, inte att förväxla med tidigare års detaljplanesatsning som gick ut på att arbeta bort en kö och som inte längre finns kvar.

En avsättning ämnad för SM-veckan finns under den centrala budgetramen, i enlighet med beslut i kommunfullmäktige under 2023, garantiavsättning för att evenemanget ska kunna genomföras.

Ett effektiviseringsuppdrag att minska på konsultkostnader finns inlagd centralt och ska samordnas via kommunstyrelsen och stadsledningskontoret under 2024, uppdraget kommer fördelas till nämnderna under året.

En kommungemensam reserv finns i budgeten motsvarande 7,4 miljoner kronor för oförutsedda händelser.

Stadsgemensamma kostnader, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Räddningstjänsten Mälardalen	111,3	118,4	122,5	126,7
Bidrag till Västmanlandsmusiken	32,3	32,7	33,5	34,3
Bidrag till Västmanlandsteatern	13,6	13,8	14,1	14,5
Flygplats (50% ägande)	13,5	13,5	13,5	13,5
Pensionsutbetalningar och avsättning pensioner exkl räntekostnader	198,9	318,7	325,0	273,7
Interna ränteintäkter	-140,0	-150,0	-160,0	-170,0
Avkastningskrav (Kommunstyrelse och Fastighet)	-54,1	-53,1	-53,1	-53,1
Finansiering Hamnen	2,5	2,2	2,5	1,8
Ökade driftskostnader pga investeringar – ospecificerat			4,4	7,5
Detaljplane-kostnader - tidigt skedde	15,0	15,0	15,0	15,0
Extra lönesatsning för att nå "märket" på två år	70,0	70,0	70,0	70,0
Kommungemensam reserv	7,4	7,4	7,4	7,4
SM-veckan	5,0			
Effektivisering konsultkostnader 2024	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Ökade räntekostnader från 1,5%-2,5%, befintliga hyreskontrakt	7,5	7,5	7,5	7,5
Ökad internhyra	5,4	5,4	5,4	5,4
Reglering arbetsgivaravgift och semesterlöneskuld	3,0	3,0	3,0	3,0
Markhyra, Mälarenergi	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Budget miljöskulder, rivning, sanering mm	5,0	5,0	5,0	5,0
Utdelning Kulturfonden och Asköviksfonden	3,1			
Justeringspost externa finansiella kostnader - andra nämnder	-63,9	-56,7	-49,7	-43,0
Bankkostnader, provisionskostnader och kreditlöften	15,0	15,0	15,0	15,0
Årets budget	234,3	351,5	364,8	318,0
Förändring budgetram	88,8	117,1	13,3	-46,8
% Ökning	61,0%	33,3%	3,6%	-14,7%

Efterlevnad ekonomiska mål – Västerås stad

De finansiella målen ska säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi för Västerås stad och därigenom klara generationsprincipen, undvika en stor skuldsättning och försämrad soliditet.

Resultatmål

Kommunfullmäktige har beslutat om ett resultatmål exklusive realisationsvinster och exploatering (jämförelsestörande poster) som över tid ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. 2,5 procent av 2024 års skatte- och bidragsprognos motsvarar ett resultat om 269,1 miljoner kronor.

Budgeterat resultat 2024 exklusive realisationsvinster och exploatering är 0 miljoner kronor eller 0,0 procent av skatteintäkter, generella bidrag och utjämning. Detsamma gäller för 2025 för att därefter sakta stiga i takt med att ekonomin återgår till normalkonjunktur. De låga planerade resultatnivåerna beror på det tuffa ekonomiska läget och med bakgrund av en stark ekonomisk ställning tack vare höga resultatnivåer tidigare år.

Kommunfullmäktiges mål anges som 2,5 procents resultat över tid.

Resultatutvecklingen exklusive jämförelsestörande poster är för perioden 2020–2027 i överensstämmelse med målet, baserat på utfall 2020–2022, prognos 2023 (augusti) och planperioden 2024–2027.

Nyckeltal, år	2020	2021	2022	Prognos 2023	Budget 2024	Mål
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska över tid uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	4,7	5,6	7,2	4,2	0,0	Minst 2,5

Soliditetsmål

Västerås stad har i grunden en god soliditet och har historiskt finansierat sin verksamhet och sina investeringar med egna medel. Kommunens soliditet riskerar att sjunka när den egna belåningen ökar, tillsammans med högre räntekostnader för den egna belåningen. Det blir således viktigt att efterleva planerade resultat över tid för att inte soliditetens ska försämras. Soliditeten, förutsatt planerade resultat och investeringsnivåer, bedöms efterleva kommunfullmäktiges uppsatta mål om minst 40 procent soliditet. Även om soliditeten väntas sjunka något i närtid.

Nyckeltal, år	2020	2021	2022	Prognos 2023	Budget 2024	Mål
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent	44,7	47,8	50,5	50,6	50,3	Minst 40

Mål för upplåning

Västerås stads nettoupplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor enligt det finansiella mål som kommunfullmäktige har beslutat.

Utifrån likviditetsprognos från augusti innevarande år och investeringsplanering och resultatnivåer i detta förslag, bedöms lånebehovet för stadens egen räkning vara 1,8 miljarder kronor vid slutet av 2024. Antaget en upplånad likviditet om 1,2 miljarder så innebär det en bedömd nettolåneskuld om 0,6 miljarder kronor i slutet av 2024. Det innebär att Västerås stad behöver börja låna för att finansiera egna investeringar.

Likviditeten bedöms till 1,2 miljarder kronor under 2023 för att sedan ligga kvar på den nivån under hela planperioden. Likviditeten är viktig för att bibehålla Västerås stads kreditbetyg.

Kommunfullmäktiges mål om en nettobelåning för Västerås stads egen räkning om maximalt 3,0 miljarder kronor uppfylls därmed för 2024. Och med nuvarande förslag på investeringsramar den kommande femårsperioden (2024–2028) i kombination med planerade resultat, så är bedömningen att målet kommer efterlevas under hela planperioden. I slutet av 2028 är bedömningen att nettolåneskulden är 2,0 miljarder kronor.

Nyckeltal, år	2020	2021	2022	Prognos 2023	Plan 2024	Mål
Västerås stads nettoupplåning* för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor	0	0	-0,5	-0,2	0,6	Högst 3,0

*Nettoupplåning är lika med upplåning minus upplånad likviditet

Ekonomiskt läge i Västerås stad 2023

Det ekonomiska läget i Västerås stad vid utgången av augusti redovisas i delårsrapport 2 som tas upp i kommunfullmäktige den 26 oktober. Preliminärt är prognosen ett överskott om 603 miljoner kronor, att jämföra med budgeterat resultat på 80 miljoner kronor i årsplan 2023. Prognosen för årets resultat är därmed preliminärt 5,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och 4,2 procent om jämförelsestörande poster räknas bort. Budget enligt årsplan 2023 var 0,8 procent.

Huvudsakligen beror överskottet på en högre skatteprognos, inklusive generella statsbidrag, riktade statsbidrag till verksamheterna samt färre timmar i hemvården.

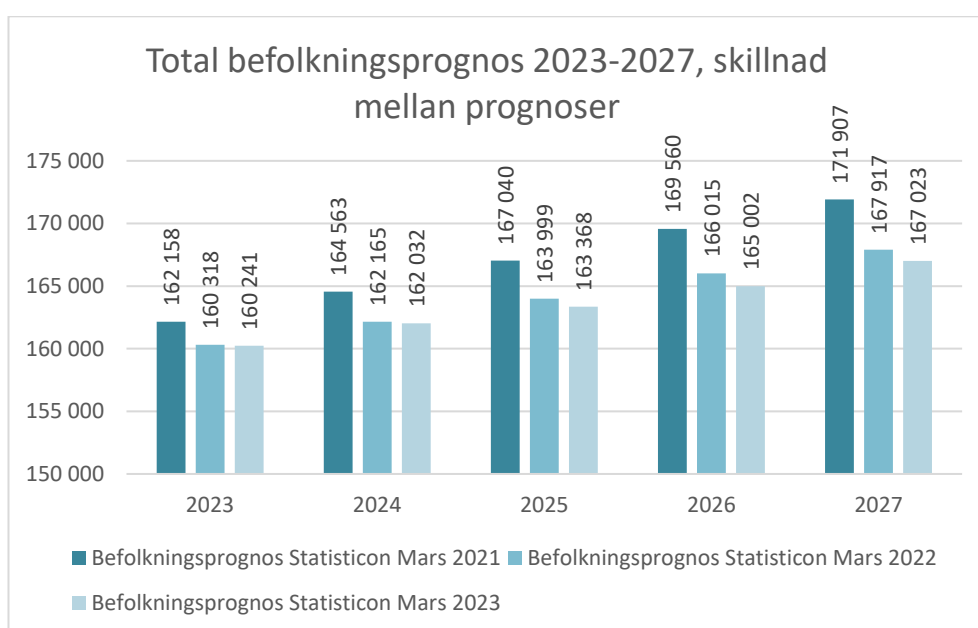
Nämnderna redovisar preliminärt per augusti en sammanlagd prognos på 258 miljoner kronor, exklusive realisationsvinster och överskott för leasing. Äldrenämnden visar ett påtagligt överskott och även flertalet övriga nämnder prognosticerar överskott. Nämnden för idrott, fritid och förebyggande, tekniska nämnden och kommunstyrelsens exploateringsverksamhet visar dock signifikanta negativa prognoser jämfört med budget.

Västerås stad ser sammantaget ut att gå in i 2024 utifrån en god finansiell grund. Det är viktigt att verksamheterna går in med en budget i balans för att klara de finansiella utmaningar som väntar framöver.

Befolkningsutveckling, bostadsbyggande och arbetsmarknad

Västerås är en stad i tillväxt och förväntas växa med i snitt 1% per år under den kommande planperioden. Tillväxten baseras på förväntade flyttströmmar och förväntat födelseöverskott. Flyttströmmarna drivs av byggnation av bostäder, arbetsmarknad samt invandring. Födelseöverskottet drivs utifrån förväntan av antal födda respektive antal döda under året.

Västerås förväntas att fortsätta växa men i en något mer dämpad takt.

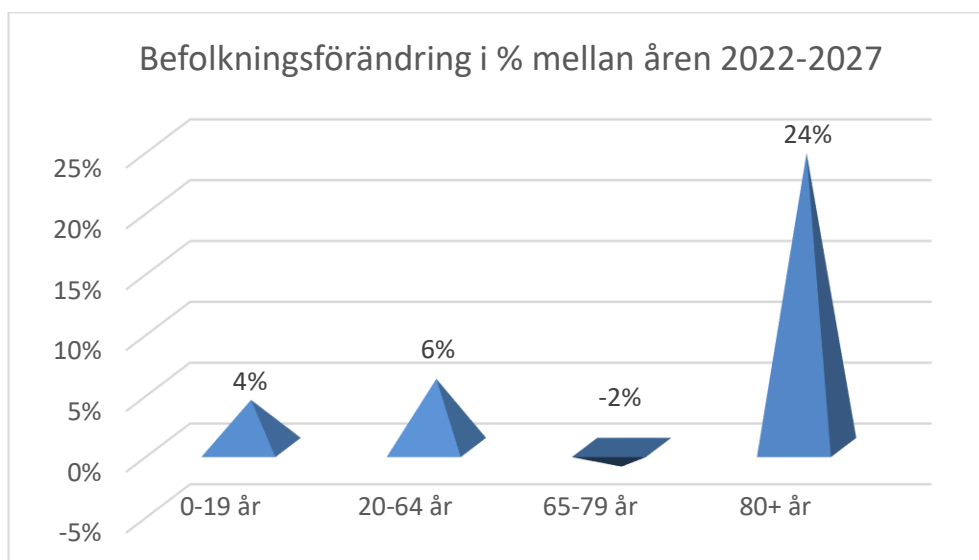

Anledningen till den dämpade tillväxten i nuvarande befolkningsprognos jämfört med tidigare är:

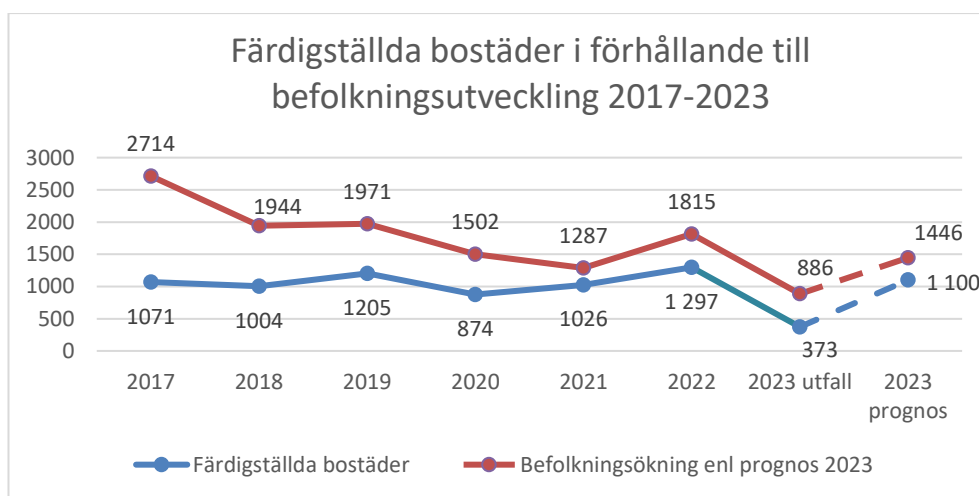
- Lägre befolkningsökningstakt bland barn och unga. Framst inom de lägre åldrarna då barnafödandet förväntas bli lägre de inledande åren i planperioden.
- Antalet påbörjade byggnationer av bostäder förväntas bli lägre i närtid med anledning av lågkonjunkturen. Resulterar i lägre färdigställandegrad, vilket påverkar möjlighet till flyttströmmar på kort sikt.
- Lägre inflyttning då invandringen till Sveriges förväntas minska.

Det lägre antagandet om barnafödande får på kort sikt en effekt i skolverksamheternas volymer, där främst förskola inte förväntas få lika stora volymökningar av barn som man tidigare planerat för. Även grundskola och gymnasiet förväntas få lägre volymer än tidigare, men effekter syns först senare under planperioden hos dessa verksamheter.

Den äldre befolkningen förväntas dock likt tidigare planering att växa i snabbare takt än övriga åldersgrupper, och då främst personer i åldern 80 år eller äldre, det är också dessa individer som är i störts behov av kommunens verksamhet.

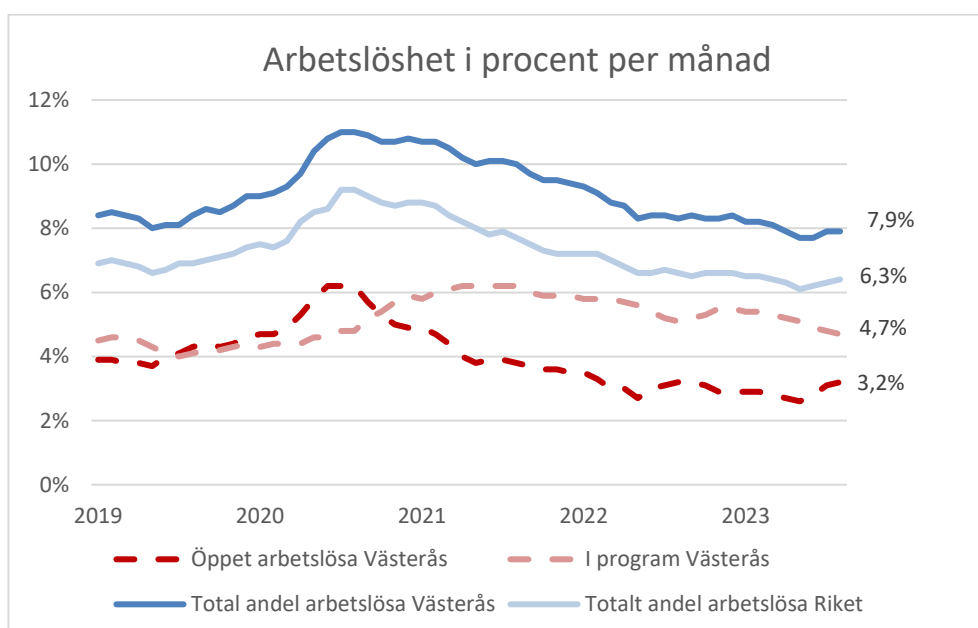

Utvecklingen av befolkningen kontra bostadsbyggandet visar att de senaste årens höga byggnation har minskat gapet. Prognosen för helåret är att 1 100 bostäder kommer att färdigställas och 500 påbörjas. En minskning av påbörjad byggnation av bostäder förväntas i den senaste befolkningsprognosen med anledning av det ekonomiska läget. Vilket påverkar bedömningen av färdigställda bostäder på kort sikt och då också minskar förväntade flyttströmmar.

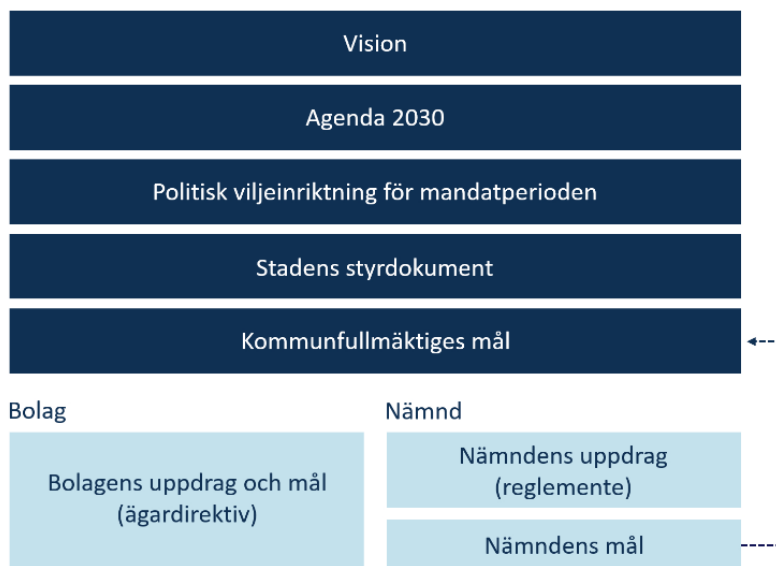
Arbetslösheten förväntas öka inför 2024 och bli högre än vad som tidigare förutsetts. Enligt senaste prognosen förväntas arbetslösheten, som andel av arbetskraften, öka från 7,8 procent (2023) till 9,1 procent (2024) i riket.

Enligt senaste mätningarna (aug 2023) så är den totala arbetslösheten i riket 6,3 procent, jämfört med Västerås där den totala arbetslösheten är 7,9 procent. Långtidsarbetslösheten och andelen arbetslösa i program är högre än i riket.

Så här styrs Västerås stad

Kommunfullmäktige

Styrningen, kulturen och arbetssätt har fokus på verksamhetens syfte och invånarnas behov, där varje beslutsnivå aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv. Detta för att skapa förutsättningar för att leverera god service till de staden är till för och en hållbar samhällsutveckling.

Målstyrningen är det verktyg som kommunfullmäktige har för att styra verksamheten. Kommunfullmäktige fastställer målområden för varje mandatperiod som beskriver den politiska viljeinriktningen. Målområdena utgår från stadens vision och i målområdena anger de styrande hur de vill utveckla Västerås.

Varje år görs en nulägesanalys i nämnderna som beskriver hur det går och vilka problem och utmaningar man har framför sig. De utmaningar som är viktiga enligt den politiska viljeinriktningen för mandatperioden fångas upp i den så kallade Nulägeskollen som varje nämnd ska göra under våren. Nulägeskollen blir ett underlag för nämndens förslag till tre mål som ska spegla några av de målområden som är fastslagna av kommunfullmäktige. Nämndens förslag till mål lämnas vidare till kommunfullmäktige som i årsplanen beslutar om alla nämnders mål. Målen ska utgå från definierade behov och vilka resultat som ska uppnås. Uppföljning av målen är ett sätt att skaffa kunskap huruvida god kvalitet uppnås men även för att få kännedom om när utvecklingen inte går i avsedd riktning. Det ska tydligt framgå utvecklings- och förbättringsbehov samt vad medborgarna får för skattepengarna.

Styrmodellen beskrivs i Policy för styrningen i koncernen Västerås stad, antagen av kommunfullmäktige i april 2023.

Bolag och kommunalförbund i koncernen

En betydande del av Västerås stads verksamhet bedrivs i bolag och kommunalförbund. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för koncernens resultat och ekonomiska ställning. De kommunala bolagens budget utgör också ett viktigt underlag som information till kommunfullmäktige. I detta avsnitt görs en sammanfattning av de bolag där kommunens ägarandel överstiger 50 procent, undantag är VAFAB där ägarandelen är något lägre men kommunalförbundet behöver belysas utifrån sin storlek. Strömkällan äger kommunen 100 procent av men är så pass litet att det inte beskrivs närmare.

I Västerås Stadshuskoncernen ingår moderbolaget Västerås stadshus AB samt dotterbolagen Mälarenergi AB, Bostads Mimer AB, Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB, Västerås Parkeringsbolag AB.

Siffrorna som presenteras nedan är preliminära och baseras på uppdaterade prognoser från bolagen under hösten 2023 samt senast beslutade tioårsplan från hösten 2022. Ny tioårsplan för bolagen beslutas först under november 2024 av respektive styrelse.

Efterlevnad ekonomiska mål, koncernen

Nyckeltal, år	2020	2021	2022	Plan 2023	Plan 2024	Mål
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent (%)	33,8	37,0	37,8	38,0	36,5	Minst 30

Ägardirektiv

Mål enligt ägardirektiv	Utfall 2022	Prognos 2023	Måluppfyllelse 2023 - Prognos	Mål 2023
Mälarenergikoncernens avkastning på totalt kapital exklusive VA ska i genomsnitt över fyra år vara 5,0 procent.	5,3	3,8		Minst 5,0
Mälarenergikoncernens soliditet exklusive minoritetens andel ska vara minst 30 procent.	39,8	39,2		Minst 30,0
Bostads AB Mimers koncern ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent och den får inte understiga 20 procent.	28,2	26,7		Minst 20,0

Koncernen ska långsiktigt ha en avkastning på totalt kapital på minst 4 %, affärsplanen (tioårsplanen) skall senast 2022 påvisa en avkastning på totalt kapital på minst 3 %, exklusive större försäljningar av hyresbostäder i det ordinära beståndet.	2,5	2,5		Minst 3,0
Bolaget ska ge ägaren årlig utdelning i enligt Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag.	2,2	Statslåneränta + 1%		Statslåneränta + 1%
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska långsiktigt ha en soliditet på lägst 30 procent.	68,6	68,0		Minst 30,0
Västerås Stads Strategiska fastigheter AB ska minst ha ett positivt resultat efter skatt.	96,7	3,0		Positivt resultat
Västerås Parkerings ABs soliditet ska uppgå till minst 12 procent under uppbyggnadsfasen och därefter minst 30 procent	15,5	15,8		Minst 12,0
Västerås Parkerings ABs avkastning på totalt kapital ska vara minst 5 procent. Under uppbyggnadstiden kan avvikelser förekomma enskilda år. Affärsplanens tioårsplan ska över tiden visa en avkastning på minst 5 procent.	2,4	2,2		Minst 5,0
Nya Västerås Flygplats ABs resultat efter finansnetto ska vara bättre än – 22 mnkr per år.	-21,5	-27,3		Bättre än -27,3
Mälarhamnar AB ska ge en avkastning på lägst 5 procent på totalt kapital.	<0	<0		Minst 5,0
Mälarhamnar ABs soliditet ska vara lägst 30 procent.	50%	45%		Minst 30,0
Mälarhamnar AB ska erlægga en årlig utdelning till ägarna om 0,7 mnkr.	0,0	0,0		0,7 mnkr
Vafab Soliditeten ska öka, målvärde år 2030 >15 %.	9,0	10,6		Minst 15,0
Vafab Skuldsättningsgraden ska minska, målvärde år 2030 <10	10,1	8,4		Högst 10,0

Mälarenergi AB

I Mälarenergikoncernen ingår moderbolaget Mälarenergi AB samt dotterbolagen Mälarenergi Elnät AB, Fibra AB, Mälarenergi Vattenkraft AB och Mälarenergi Försäljning AB.

Mälarenergi ska samverka med andra kommuner och intressenter i regionen i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Bolaget ska tillhandahålla tjänster och produkter inom infraservice, det vill säga el, värme, vatten, IT, energitjänster och service. Bolaget omfattar verksamheter med olika förutsättningar. VA- och elnätverksamheterna är monopol som lever under reglerad särlagstiftning medan övriga delar bedriver sina verksamheter i konkurrens. I huvudsak ska bolaget verka i Mälardalen.

Bostads AB Mimer

Bolagets uppgift är att skapa och förvalta ett bostadsbestånd som tillgodoser de boendes och bostadssökandes olika krav beträffande standard, storlek, utformning, läge, service, hyresnivå med mera. Genom affärsmässig samhällsnytta ska bolaget bidra kontinuerligt till en långsiktig hållbar utveckling.

Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB

Koncernen VSSF AB bildades år 2002 med uppgift att förvärva, förvalta och utveckla fastigheter i Västerås som inte primärt används för ägarens kärnverksamheter, men som är strategiskt viktiga för ägaren och för Västerås stads utveckling. I bolaget ingår de helägda dotterbolagen Västerås Flygfastigheter AB, Geddeholms AB och Västerås Fastighet Kungsängen AB.

Västerås Parkeringsbolag AB

Västerås Parkerings AB startade verksamheten hösten 2016. Bolaget ska samordna arbetet med Västerås parkeringsplatser och jobba för att öka Västerås stads andel av antalet parkeringsplatser. Västerås Parkerings AB ansvarar för Klippans parkeringsanläggning, som hyrs av Västerås stad samt parkering på kvartermark och parkeringsövervakning på gatumark åt Västerås stad. Västerås Parkerings AB utför även på uppdrag av kunder, parkeringsövervakning och parkeringsadministration för deras parkeringsplatser. Avsikten är att bolaget ska arbeta med en helhet i hantering av personbilsparkering i strategiska områden i centrala Västerås.

Nya Västerås Flygplats AB

Syftet med att bedriva verksamheten i bolagsform är främst att ägaren genom sitt ägande kan bidra till goda kommunikationsmöjligheter för näringsliv och privatpersoner i regionen. Bolaget ska verka för att tillsammans med staden och näringslivet tillhandahålla en väl fungerande flygplats som en del av stadens infrastruktur.

Mälarderhamnar AB

Mälarderhamnar AB har varit verksam sedan årsskiftet 2000/2001 och ägs till 55 procent av Västerås stad och till 45 procent av Köpings kommun.

Bolaget ska genom hamn- och terminalverksamhet i Köping och Västerås på affärsmässiga grunder erbjuda det lokala och regionala näringslivet kostnadseffektiva och miljömässigt fördelaktiga lösningar inom hamn- och terminaltjänster.

Räddningstjänsten Mälardalen

Räddningstjänsten Mälardalen är ett kommunalförbund för räddningstjänst och förebyggande brandverksamhet. Medlemmar i förbundet är:

- Västerås stad
- Hallstahammars kommun
- Surahammars kommun
- Köpings kommun
- Kungsörs kommun
- Arboga kommun

Förbundet ansvarar för den räddningstjänstverksamhet som enligt Lagen om skydd mot olyckor. Det ansvaret ligger annars på var och en av förbundsmedlemmarna. Räddningstjänsten Mälardalen ansvarar också för de uppgifter som enligt annan lagstiftning ligger på den eller de kommunala nämnder som har räddningstjänst. Utöver det har förbundet ansvaret för de uppgifter som enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor annars ligger på var och en av förbundsmedlemmarna.

Vafab Miljö kommunalförbund

VafabMiljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Västerås stads andel är 43,6 procent.

Förbundets uppdrag är att ta hand om avfall från medlemskommunerna på ett miljöriktigt sätt. Målet är i första hand att avfallsmängderna ska minskas, det återstående avfallet ska betraktas som en resurs och återvinnas så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. VafabMiljö arbetar även med att transportera avfall från industrier och företag. De viktigaste värdena i arbetet är uthållig miljöhänsyn, bra service, god kvalitet, hög effektivitet, stort engagemang och stor kompetens.

Förbundet driver 18 återbruk runt om i regionen varav sex av dem finns i Västerås. Där kan privatpersoner lämna grovavfall, sitt farliga avfall och el-avfall. Vafab driver även fem avfallsstationer där flera numera är omlastningsstationer. En verksam deponi finns på Gryta avfallsstation i Västerås. Genom enheten Gas tillverkas biogas och biogödsel.

Västmanlands Teater

Västmanlands teater är ett kommunalförbund med Region Västmanland och Västerås stad som medlemmar. Västerås stads andel är 49 procent. Inriktningen är en bred teater som arbetar med förankring hos hela länet, en teater som vågar utmana, problematisera och skapa konstnärlig förnyelse.

Kärnverksamheten är att producera föreställningar för barn, unga och vuxna. Teatern erbjuder skolor och teaterföreningar produktioner som kan turnera i länet och länets medborgare erbjuds kostnadsfri transport till utvalda föreställningar som spelas i teaterhuset i Västerås.

För att kunna ge en större bredd i repertoaren kompletteras teaterns egenproducerade föreställningar med nationella och internationella gästspel. Navet i verksamheten är teaterhuset i Västerås.

Västmanlandsmusiken

Västmanlandsmusiken är ett kommunalförbund med Västerås stad och Region Västmanland som medlemmar. Västerås stads andel är 90 procent.

Västmanlandsmusiken bidrar till att närmare 800 evenemang kan genomföras varje år i länet. Förbundet har till uppgift att förse Västerås Konserthus med närmare 200 evenemang per år, varav en del av dessa av den egna orkestern Västerås Sinfoniettas konserter. Västerås Sinfonietta med 33 musiker har funnits sedan 1883 och har Västerås Konserthus som sin hemarena.

Regional musik, dans och nycirkus är den del inom Västmanlandsmusiken där samarbetet med lokala arrangörer, föreningar och kulturinstitutioner runt om i länet bedrivs. Västmanlandsmusiken har som uppgift att verka för att dessa konstarter ska kunna komma hela länet tillgodo. Västmanlandsmusiken arrangerar egna evenemang och stöttar arrangörer i det lokala kulturlivet.

Finansiella rapporter och tabeller

Resultaträkning, total

Resultaträkning, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	2 408,3	2 444,5	2 481,1	2 518,3
Verksamhetens kostnader	-12 575,6	-12 996,0	-13 524,0	-14 012,0
Avskrivningar	-645,3	-666,0	-686,1	-706,4
Verksamhetens nettokostnad	-10 812,6	-11 217,5	-11 729,0	-12 200,1
Skatteintäkter	8 686,5	9 121,0	9 562,7	9 961,9
Generella statsbidrag och utjämning (not 1)	2 080,5	2 119,7	2 235,2	2 392,5
Verksamhetens resultat	-45,6	23,2	68,9	154,3
Finansiella intäkter (not 2)	587,1	508,5	518,6	535,9
Finansiella kostnader (not 3)	-541,5	-531,7	-539,7	-568,9
Summa finansnetto	45,6	-23,2	-21,1	-33,0
Resultat efter finansiella poster	0,0	0,0	47,8	121,3
Resultat i förhållande till skatteintäkter (%)	0,0%	0,0%	0,4%	1,0%

Noter till resultatbudget

Not 1 Kommunkatt, generella statsbidrag och utjämning	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skatteintäkter	8 686,5	9 121,0	9 562,7	9 961,9
Inkomstutjämning	1 496,6	1 631,2	1 747,9	1 878,8
Kostnadsutjämning	-47,7	-44,1	-29,1	-18,7
Regleringspost	353,9	256,3	241,2	258,4
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämning	-121,9	-123,3	-124,3	-125,6
Generella bidrag	105,8	105,8	105,8	105,8
Fastighetsavgift	293,8	293,8	293,8	293,8
Summa	10 767,0	11 240,7	11 798,0	12 354,4
Ökning mot budget föregående år	693,7	473,7	557,3	556,4
Ökning (%)	6,9%	4,4%	5,0%	4,7%

Not 2 Finansiella intäkter	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Utdelning kommunala bolag	145,4	55,4	55,4	55,4
Utdelning kulturfonden	3,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning asköviksfonden	0,1	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter, internbanken	438,6	453,1	463,2	480,5
Summa externa finansiella intäkter	587,1	508,5	518,6	535,9

Not 3 - Finansiella kostnader	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Räntekostnader, internbanken	-408,5	-444,6	-471,5	-498,1
Räntekostnader, pensionsavsättning	-69,1	-30,4	-18,5	-27,8
Finansiell leasing, fastigheter	-63,9	-56,7	-49,7	-43,0
Summa externa finansiella kostnader	-541,5	-531,7	-539,7	-568,9

Tabell, Nämndernas driftsramar 2024–2027

Nämnder, skattefinansierad verksamhet	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Förskolenämnden	1 246,7	1 261,2	1 305,0	1 374,8
Grundskolenämnden	2 596,5	2 683,2	2 826,0	2 947,4
Utbildningsnämnden	960,5	980,4	1 014,2	1 058,3
Skultuna kommundelsnämnd	147,8	149,3	161,9	178,6
Äldrenämnden	1 901,2	1 950,3	2 052,2	2 175,5
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1 042,5	1 069,0	1 121,4	1 163,7
Individ- och familjenämnden	747,5	763,1	787,5	811,4
Arbetsmarknadsnämnden	388,1	398,5	410,9	422,6
Överförmyndarnämnden	16,4	16,5	16,9	17,3
Kulturnämnden	183,0	187,9	193,7	199,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	354,9	364,6	380,1	395,4
Tekniska nämnden	653,6	703,2	744,3	784,3
Byggnadsnämnden	32,9	33,9	34,8	35,7
Miljö- och konsumentnämnden	26,2	26,4	27,1	27,8
Kommunstyrelsen	268,4	270,7	275,2	281,4
Kommunrevisionen	5,0	5,1	5,2	5,3
Valnämnden	7,1	2,7	7,8	3,1
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Delsumma nämnder	10 578,3	10 866,0	11 364,2	11 882,1
Stadsgemensamma kostnader	234,3	351,5	364,8	318,0
Verksamhetens nettokostnad	10 812,6	11 217,5	11 729,0	12 200,1

Investeringsramar under planperioden

Nämndernas investeringsramar, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024–2028	Totalt 2029–2033
Fastighetsnämnden	1 190,1	1 243,8	815,7	381,8	263,8	3 895,2	4 369,7
Tekniska nämnden	206,1	274,3	228,7	169,6	153,2	1 031,9	1 307,5
Kommunstyrelsen	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	52,5	89,3
Förskolenämnden	8,0	9,2	20,0	12,8	6,3	56,3	45,9
Grundskolenämnden	29,4	8,1	47,2	37,5	6,0	128,2	101,7
Utbildningsnämnden	30,8	3,9	4,1	3,6	3,6	46,0	23,8
Skultuna kommundelsnämnd	0,4	10,4	4,4	0,4	0,2	15,8	8,7
Äldrenämnden	2,0	8,0	8,0	9,0	2,0	29,0	35,0
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	1,0	2,0	1,8	0,5	0,5	5,8	8,7
Individ- och familjenämnden	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7	4,3	8,9
Arbetsmarknadsnämnden	0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	3,8	7,9
Kulturnämnden	10,0	7,0	7,0	7,5	7,5	39,0	112,5
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	32,2	31,7	11,2	8,2	10,2	93,5	154,6
Byggnadsnämnden	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0
Miljö- och hälskyddsnämnden	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0
Summa exkl. exploatering, mark och Mälarporten	1 524,8	1 611,6	1 160,3	643,1	465,1	5 404,9	6 274,2
Kommunstyrelsen, exploatering	211,1	304,6	248,2	168,2	109,9	1042,0	589,0
Kommunstyrelsen, strategiska markförvärv	13,1	7,0	6,0	6,0	6,0	38,1	30,0
Kommunstyrelsen projekt Mälarporten – netto	54,3	51,4	79,3	236,9	404,9	826,8	478,8
Summa exploatering, mark och Mälarporten	278,5	363,0	333,5	411,1	520,8	1906,9	1097,8
SUMMA TOTALT	1803,3	1974,6	1493,8	1054,2	985,9	7311,8	7372,0

Fastighetsnämnden, investering per verksamhet, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Totalt 2024–2028	Totalt 2029–2033
Grundskola (inkl. Skultuna kommundelsnämnd)	643,5	847,0	429,0	151,0	32,0	2 102,5	879,8
Förskola (inkl. Skultuna kommundelsnämnd)	153,0	181,0	154,0	82,0	17,0	587,0	678,0
Gymnasieskola	77,0	31,0	33,0	6,0	31,0	178,0	286,5
Idrottsfastigheter (inkl. Skultuna kommundelsnämnd)	107,0	30,0	47,0	33,0	20,0	237,0	857,8
Kulturfastigheter	5,0	4,5	0,5	0,0	0,0	10,0	281,5
Boenden	64,6	30,3	34,8	34,8	56,8	221,3	798,6
Arbetsmarknadsnämnden	12,5	0,5	0,0	0,0	0,0	13,0	0,0
Övriga fastighetsinvesteringar	69,0	79,0	57,2	44,0	34,0	283,2	398,0
Hamnens utveckling	0,0	15,0	19,0	0,0	6,0	40,0	37,0
Extern hyra (ej skattefinansierad)	58,5	25,5	41,2	31,0	67,0	223,2	152,5
SUMMA INVESTERINGAR FASTIGHETSNÄMNDEN	1190,1	1243,8	815,7	381,8	263,8	3 895,2	4 369,7

Hyra/kapitalkostnader till följd av planerade investeringar, mnkr

Hyra/kapitalkostnad till följd av planerade investeringar per område, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skolverksamhet	96,4	39,0	59,4	63,2
Äldreomsorg	6,6	2,1	3,6	3,0
Personer med funktionsnedsättning	2,5	2,0	3,0	1,2
Individ och familjeomsorg	2,0	0,9	0,6	0,6
Arbetsmarknadsnämnd	0,7	0,4	0,1	0,1
Övrigt	29,6	26,4	25,3	23,4
Stadsgemensamma kostnader	0,0	0,0	4,4	3,1
Total	137,8	70,8	96,4	94,6

Driftskostnadskonsekvenser till följd av planerade investeringar, mnkr

Driftskostnadskonsekvenser till följd av planerade investeringar per område, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skolverksamhet	49,8	17,8	21,4	23,8
Äldreomsorg	31,8	5,6	22,4	45,8
Personer med funktionsnedsättning	6,0	8,9	15,5	6,0
Individ och familjeomsorg	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	3,8	5,9	3,7	3,6
Total	91,4	38,2	63,0	79,2

Kassaflödesanalys 2024–2028, mnkr

Kassaflödesanalys, mnkr	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	-46	23	69	154	320	521
Årets resultat finansiella poster	46	-23	-21	-33	0	-32
Justering för avskrivningar	645	666	686	706	727	3 430
Resultat exploateringsverksamheten	-60	104	21	-54	-39	-28
Finansiell leasing (amortering)	-193	-176	-167	-154	-130	-820
Justering för förändring pensionsavsättning	171	9	-21	-20	-20	120
Summa finansiering	563	603	566	600	859	3 191
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 520	-1 637	-1 198	-849	-803	-6 008
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	500
Investering i aktier och andelar						
Summa Investeringsverksamhet	-1 420	-1 537	-1 098	-749	-703	-5 508
Upplåningsbehov	857	934	532	149	-155	2 317
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	857	934	532	149	-155	2 317
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	40%	39%	52%	80%	122%	58%

Kassaflödesanalys 2029–2033, mnkr

Kassaflödesanalys, mnkr	2029	2030	2031	2032	2033	2024–2033
Finansiering						
Årets budgeterade resultat	336	351	365	380	395	2 347
Årets resultat finansiella poster	0	0	0	0	0	-32
Justering för avskrivningar	767	807	866	897	927	7 693
Resultat exploateringsverksamheten	0	0	0	0	0	-28
Finansiell leasing (amortering)	-154	-154	-130	-154	-154	-1 565
Justering för förändring pensionsavsättning	-20	-20	-20	-20	-20	22
Summa finansiering	929	985	1 082	1 103	1 148	8 438
Investering i materiella anläggningstillgångar	-2 675	-1 641	-929	-703	-653	-12 609
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	100	100	100	100	100	1 000
Investering i aktier och andelar						
Summa Investeringsverksamhet	-2 575	-1 541	-829	-603	-553	-11 609
Upplåningsbehov	1 646	557	-253	-500	-595	3 171
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	1 646	557	-253	-500	-595	3 171
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Likvida medel vid årets slut	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
Självfinansieringsgrad	36%	64%	131%	183%	208%	73%

Befolkningsutveckling enligt befolkningsprognos – Mars 2023

Verksamhet	Demografi	Utfall	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Ökning 2022–2033	Ökning (%)
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2033		
Förskola samt pedagogisk omsorg	1–5 år	9 374	9 339	9 295	9 240	9 235	9 345	10 282	908	10%
Förskoleklass	6 år	1 911	1 963	1 993	1 981	1 954	1 908	2 054	143	8%
Fritidshem	6–12 år	13 312	13 459	13 652	13 787	13 901	13 948	14 341	1 029	8%
Grundskola	7–15 år	17 042	17 204	17 481	17 698	17 864	18 035	18 707	1 665	10%
Gymnasieskola	16–18 år	5 639	5 732	5 768	5 815	5 888	6 006	6 393	754	13%
Äldreomsorg	65–79 år	21 932	21 900	21 710	21 629	21 578	21 587	24 114	2 182	10%
Äldreomsorg	80+ år	8 882	9 253	9 764	10 177	10 626	11 033	12 033	3 151	35%
Totalt antal invånare	0–100 år	158 653	160 241	162 032	163 368	165 002	167 023	179 088	20 435	13%

Elevantal budget 2024 samt planering till 2027

Barn och elevantal (total)	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Förändring 2023–2027
Förskola	8 592	8 523	8 474	8 462	8 538	-94
<i>varav Skultuna</i>	255	222	216	210	206	-49
Förskoleklass	1 907	1 948	1 956	1 939	1 906	23
Årskurs 1–6	11 253	11 297	11 435	11 583	11 707	509
Årskurs 7–9	5 542	5 637	5 717	5 767	5 820	365
Särskola	258	258	261	264	267	-11
Grundskola totalt	18 960	19 140	19 369	19 553	19 700	886
<i>varav Skultuna</i>	599	585	595	598	591	-8
Fritidshem	6 814	6 944	7 046	7 135	7 135	436
<i>varav Skultuna</i>	251	266	261	269	256	-6
Gymnasieskola	5 718	5 698	5 728	5 793	5 897	296
Gymnasiesärskola	142	139	140	142	144	10
Gymnasie totalt	5 860	5 837	5 868	5 935	6 041	306
Barn och elever totalt exkl fritidshem	33 412	33 500	33 711	33 950	34 279	1 098
Ökning barn- och elevantal exkl fritidshem	231	88	211	239	329	

Västerås stads organisationsschema 2024

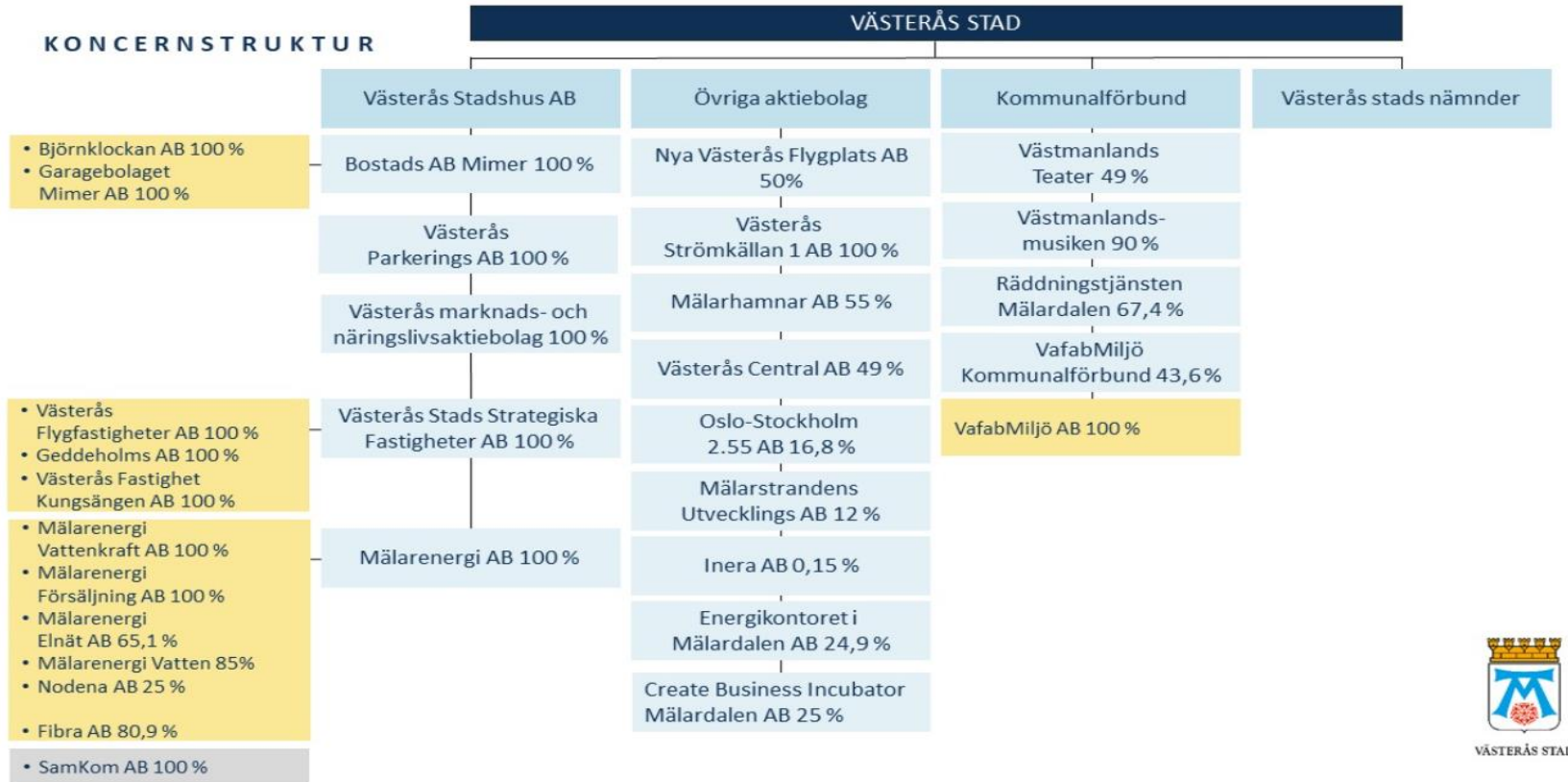
VÄSTERÅS STAD 2023-01-01

* Kanslienheten på stadsledningskontoret svarar mot Valnämnden.

** Överförmyndarenheten på stadsledningskontoret svarar mot Överförmyndarnämnden.

Koncernstruktur 2023-12-31

*Västerås och marknads- och näringslivsaktiebolag ligger vilande, då verksamheten är flyttad och bedrivs inom stadens förvaltning